

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****MÜMTAZER TÜRKÖNE BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2017/17839
Karar Tarihi : 27/11/2019

Başkan : Recep KÖMÜRCÜ
Üyeler : Engin YILDIRIM
Celal Mümtaz AKINCI
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL

Raportör : Yusuf Enes KAYA
Başvurucu : Mümtazer TÜRKÖNE
Vekili : Av. Elvan KILIÇ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; tutuklamanın hukuki olmaması, tutukluluğun makul süreyi aşması, soruşturma dosyasına erişimin kısıtlanması, tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapılması, sulh ceza hâkimliklerinin bağımsız ve tarafsız olmaması, tutukluluğun gözden geçirilmesi kararlarının tebliğ edilmemesi ve tutukluluğa itirazın incelenmemesi, tutukluluğa etkili itiraz hakkının kullanılamaması nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının, mal varlığına tedbir konulması nedeniyle çeşitli anayasal hakların, ceza infaz kurumundaki kısıtlamalar nedeniyle haberleşme hürriyetinin, siyasetçilerin açıklamaları nedeniyle masumiyet karinesinin, gazetecilik faaliyeti ve ifade özgürlüğü kapsamındaki eylemlerin tutuklamaya konu edilmesi nedeniyle de ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 28/3/2017 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanlarını Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

9. Başvurucu; kamuoyunca bilinen bir gazeteci, yazar ve akademisyendir.

10. Türkiye 15 Temmuz 2016 gecesi askerî bir darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kalmış, bu nedenle 21/7/2016 tarihinde ülke genelinde olağanüstü hâl ilan edilmesine karar verilmiştir. Kamu makamları ve soruşturma mercileri -olgusal temellere dayanarak- bu teşebbüsün arkasında Türkiye'de uzun yıllardır faaliyetlerine devam eden ve son yıllarda Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ve/veya Paralel Devlet Yapılanması (PDY) olarak isimlendirilen bir yapılanmanın olduğunu değerlendirmişlerdir (*Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 12-25).

11. Bu kapsamda FETÖ/PDY'nin kamu kurumlarındaki eğitim, sağlık, ticaret, sivil toplum ve medya gibi farklı alanlardaki yapılanmalarına yönelik ülke genelinde soruşturmalar yapılmış; çok sayıda kişi hakkında gözaltı ve tutuklama tedbirleri uygulanmıştır.

12. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başvurusunun da aralarında bulunduğu ve çoğunluğu gazeteci, yazar ve akademisyen olan şüpheliler hakkında FETÖ/PDY'nin medya yapılanmasıyla bağlantılı olarak soruşturma başlatılmıştır.

13. Başvurucu, anılan soruşturma kapsamında 27/7/2016 tarihinde gözaltına alınmıştır.

14. Başvurusunun ifadesi 2/8/2016 tarihinde İstanbul İl Emniyet Müdürlüğünde alınmıştır. İfade alma işlemi sırasında başvurusunun müdafii de hazır bulunmuştur. İfade tutanağında belirtildiğine göre ifade alma işlemi öncesinde, isnat edilen suçlar başvurucuya açıklanmıştır. İfadesine esas olmak üzere başvurucuya, darbe girişiminde bulunan FETÖ/PDY'nin yapısının nasıl olduğu, örgütün yayın organlarında veya diğer alanlarda kendisine bir görev verilip verilmediği, herhangi bir internet sitesinde Fetullah Gülen'in yaptığı konuşmaları takip etmediği, örgütün hangi kademesinde ne tür görevler aldığı, sorumlu olduğu ya da emir aldığı kişilerin kim olduğu, örgütün medya organlarının yayın politikasının nasıl şekillendiği ve örgüt liderinin yayın organlarıyla irtibatının nasıl sağlandığı, örgüt lideriyle irtibatının bulunup bulunmadığı ve örgüt liderini ziyaret edip etmediği, darbe girişiminden önceden haberdar olup olmadığı, darbe girişiminde bulunan kişilerle ve Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) personeliyle bir irtibatının olup olmadığı sorulmuştur. Başvurucuya ayrıca 4/2/2016 ("*Arınç Sarayı Sur'daki Tümellere Sokuyor*" başlıklı) ve 5/2/2016 tarihli ("*Dolmabahçe'de Sona Eren Neydi*" başlıklı) yazılılarıyla darbe girişimini meşru kılmaya çalışıp çalışmadığı sorulmuştur. Başvurucuya ayrıca "*Devri Sabık Yaklaşırken*", "*Türkiye'nin Yeni Aktörleri*" başlıklı yazılar, "*İktidarın Kulpuunu Nasıl Teslim Edecekler*" başlıklı yazılarla darbe girişimini meşru kılmaya çalışıp çalışmadığı, bu yazıları kimlerden talimat alarak yazdığı, darbe girişiminden haberdar olup olmadığı, 17/25 Aralık soruşturmalarına ilişkin süreç sonrasında da Fetullah Gülen tarafından yönetildiği bilinen Zaman gazetesinde neden kalmaya ve örgütü desteklemeye devam ettiği sorulmuştur.

15. Başvurucu; ifadesinde, köşe yazarı olarak gazete yöneticilerinden ve dışarıdan herhangi bir talimat almadığını, yazılarını kendi iradesi ve görüşleri doğrultusunda yazdığını, "Devri Sabık Yaklaşırken" başlıklı yazısında iktidarı eleştirdiğini ancak darbeyi değil demokratik muhalefeti savunduğunu, 4/2/2016 ve 5/2/2016 tarihli yazılarının ise çözüm süreci sonunda gelen şehit haberlerine bir tepki niteliğinde olduğunu, bu yazılarında da demokratik çözüm arayışlarından yana olduğunu ifade ettiğini, Fetullah Gülen'in konuşması ile bu yazılar arasında zamansal olarak uyumsuzluk bulunduğunu ve onları anılan konuşmadan önce kaleme aldığını, yazısıyla bu konuşma arasında bir ilişki olmadığını, darbeler her zaman karşı olduğunu, suçlamaları kabul etmediğini belirtmiştir.

16. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 4/8/2016 tarihinde başvurucuyla birlikte on dört şüpheliyi tutuklanmasında talebiyle İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliğine sevk etmiştir. Tutuklama talep yazısında "Şüphelilerin, terör örgütü FETÖ/PDY'nin yönetimindeki Feza Gazetecilik A.Ş. ve bu şirketlerle birlikte hareket eden örgüte ait diğer şirketlerde örgüt propagandası yapacak, terör örgütünü meşru gösterecek şekilde yayınlar yaptıkları, bu şirketlere olası kayyum atanması hususları göz önüne alınarak eylem ve fikir birliği içerisinde şirketin mal varlıklarını birbirlerine devrettikleri, örgüte ait şirketlerin mal varlıklarının suçta kullanılması nedeniyle müsaderesini önlemeye yönelik tedbirler aldıkları, gazete dergilerinde yazı yazarların örgütün işlediği suçları meşru göstermeye çalıştıkları, meşru gösterdikleri ve örgüte mali yönden mallarını korumaya yönelik faaliyetlerine destek oldukları, FETÖ/PDY'nin 15/07/2016 tarihinde meşru Türkiye Cumhuriyeti hükümetini devirmeye yönelik darbe girişimine kalktığı, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı öldürmeye kalkıştığı, yüzlere vatandaşımızı şehit ettikleri, tanklar ile sivil vatandaşın araçları üzerinden geçerek acımasızca vatandaşlarımızı ezerek şehit ettiği, masun insanların vatani ve bayrağını terör örgütü üyelerinden korumak için tankların önüne çıktığında keskin nişancılar ile tank ve tüfekler ile sivil vatandaşın üzerine hedef alarak ateş ettikleri, Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisini tarih boyunca hiç bir düşmanın dahi yapmadığı şekilde ilk defa bu örgütün bombaladığı, örgüt lideri Fetullah Gülen'in terör örgütü FETÖ/PDY'nin başarısız olması sonucu bunun mutluluğunu yaşayan kahraman Türk Vatandaşlarını 'ahmaklar' diye niteleyerek Türk Milletine hakaret ettiği, yabancı basın yayın organlarına çıkarak, adeta Türkiye'nin yabancı güçler tarafından işgal edilmesini istediği, şüphelilerinde bu örgüt lideri yönetimindeki kişinin istediği şekilde örgütün medya ayağını oluşturdukları, bu örgüt lideri ile eylem ve fikir birliği içerisinde hareket ettikleri, şüphelilerin üzerine atılı suçu işlediğine dair kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olguların ve tutuklama nedeninin bulunduğu" gerekçesiyle tutuklanmalarına karar verilmesi istenmiştir.

17. Savcılığın talep yazısı, sorgu işlemi öncesinde İstanbul 4. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından başvurucuya okunmuştur. Ayrıca sorgu tutanağında, başvurucuya isnat edilen suçların okunup anlatıldığı da belirtilmiştir. Bu sırada başvurucunun avukatı hazır bulunmuştur. Başvurucu, sorgu sırasında kolluk tarafından alınan ifadesini tekrar ettiğini belirtmiş ve ek olarak "Ben yaklaşık 30 yıldır siyaset biliminin çok geniş alanlarında yazılar yazan bir akademisyenim. Yayınlanmış 16 kitabım mevcuttur. Bu kitaplardan ikisi doğrudan darbeler hakkında yazılmıştır. Diğer kitaplarımda da eksiksiz ve istisnasız demokrasi müdafaaı yapılmaktadır. Bu zamanlık birikimiyle darbe tehditi konusunda toplumu cesaretlendirmek ve darbecileri caydırmak konusunda çok ciddi katkılarım olmuştur. Darbe günü sayın Cumhurbaşkanının halkı sokağa çağırması hem gazetede köşemde ve televizyon programlarında defaatle dile getirdiğim ve patenti bana ait olan bir tezdır. Bunu darbe konusu gündeme geldiği zamanda dile getirmiş ve tavsiyelerde bulunmuşumdur. Nitekim emniyette alınan ifademde kanıt dosyası olarak bana sunulan 5 makalenin hiçbirinde teşbih, mecaz, metafor ve hatta eşğin aklına karpuz kabuğu düşürmek kabilinden darbe iması

adedilecek tek kelime yoktur. Tersine hükümeti eleştirirken çözüm olarak dosyada yer alan her yazıda da demokratik çözümler, alternatifler, sandık ve seçim gösterilmiştir. Hükümete karşı eleştirilerim var ve bu eleştirilerim özellikle darbe konusundaki hassasiyetimden eleştiri özgürlüğünün geniş tutulmasının darbe iklimini de yok edeceğini bildiğim için sürdürdüm. Ben radikal hatta keskin addedilecek bir darbe karşıyım. Bunun tek bir istisnası yoktur. Nitekim darbe gecesi de meşru hükümetin yanında yer aldığımı belirten akabinde darbenin ihanet ve şerefsizlik olduğunu belirten tweetler attım. Sonrasında da darbe tehditi devam ederken hükümeti destekleyen darbeyi lanetleyen ve bütün toplumun dikkatini ve darbe sonrası toplumu restore edecek bu travmanın geçmesini sağlayacak uyarılarda bulundum. Benim kadar radikal bir darbe karşıtının darbeci ithamına maruz kalmasını gördüğüm muamelenin ötesinde çok onur kırıcı buluyorum. Özellikle darbe gündemi sonrasında ülkenin duyduğu birlik beraberlik için çaba harcama zamanı varken şahsımın bilhassa uluslararası camia da 'iktidarı eleştirenler darbe karşıtı olarak tutuklanıyor' şeklinde aleyhe bir propandaya konu edilmesinden ülkem ve milletim adına derin bir üzüntü duyuyorum. Fethullah Gülen örgütü ile herhangi bir bağlantım yoktur. Kendisini tanıyorum. Zaman gazetesinin onun kontrolünde olduğunu biliyorum. Kendisi ile 2006 ve 2011 yılında 2 defa görüştim. Aramızda kayda değer bir görüşme olmadı. Yanımda da AK partili yöneticiler mevcuttu. En son darbe olayından sonra çoğunluk gibi ben de hayal kırıklığı yaşadım ve o camia ile birlikte olmaktan dolayı pişman oldum. Ben bir yazar olarak daha fazla okuyucuya ulaşmak amacıyla Türkiye'de traşi en yüksek gazete olan Zaman gazetesinde yazmayı tercih ettim. Esasında başkada yazı yazabileceğim gazete yoktur. Kişilik olarak muhalif bir yapım vardır. Benim hükümete karşı eleştirilerim demokrasinin ve özgürlüklerin genişleyip darbe teşebbüslerinin engellenmesi amacıyla yöneliktir. Gazetede yazdığım süre boyunca hangi konularda yazı yazacağım konusunda açıktan bir müdahale olmadı. Bazen farklı konularda yazmam için öncel olaylar hatırlatıldı ve tavsiye edildi. Yazdığım hiçbir yazıya müdahale edilmedi. Şahsen de gazetenin yayın politikası ile kendimi bağlı hissetmedim. Zaman zaman manşetlerde savunulan görüşlere aykırı yazılar yazdım. 2004 yılındaki Fethullah Gülen cemaatinin faaliyetlerinin sona erdirilmesine dair karar hakkında 2013 yılında aykırı görüşlerimi bildirdim ve MGK'nın o anki şartlarına göre karar aldığını ve Fethullah Gülen cemaatine herhangi bir olumsuz bir uygulamanın hükümet tarafından uygulanmadığını belirttim. Bu yazı gazetenin yayın politikasına aykırı bir yazıydı. Buna rağmen bu yazıya da müdahale edilmedi." şeklinde beyanda bulunmuştur.

18. İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliğince 4/8/2016 tarihinde, başvuruçunun silahlı terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüte yardım etme suçundan tutuklanmasına karar verilmiştir. Hâkimlik "... şüphelilerden Mümtazer Türköne'nin ... örgüt adına yayın yapan gazetede yazarlık yaptığı ve yazıları ile Fetö terör örgütünün amaçlarına hizmet etmek ... suretiyle örgüt üyesi olmamakla birlikte söz konusu örgüte yardım ettikleri kanaatine varılmıştır." şeklindeki değerlendirme ile başvuruçu yönünden silahlı terör örgütüne üye olma suçunu işlediğine dair kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu sonucuna varmıştır.

19. Kararın tutuklama koşullarına ilişkin kısmı şöyledir:

"...Yüklenen silahlı terör örgütüne üye olma ve silahlı terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım etme suçlarının kanunda öngörülen ceza miktarı, işlendiği iddia edilen suçun önemli ve ciddi sayılan katalog suçlardan olması nedeniyle tutuklama nedenin 'kanun gereğince' var sayılmıştır. Soruşturmanın henüz tamamlanmaması nedeniyle şüphelilerin delilleri yok etme, gizleme, tanıklar üzerinde baskı oluşturma şüphesinin bulunduğu, işin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik önlemi değerlendirildiğinde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 13. maddesinde ifade olunan 'ölçülülük' ilkesi uyarınca, daha

hafif koruma önlemi olan adli kontrol tedbiri uygulanmasının bu aşamada soruşturmaya konu suç ve bu şüpheliler açısından 'yetersiz' kalacağı ve amaca hizmet etmeyeceği kanaatine varılarak şüpheliler ve müdafilerinin serbest bırakılma istemlerinin REDDİ ile ... 5271 sayılı CMK'nın 100 ve devamı maddeleri uyarınca ayrı ayrı tutuklanmalarına ... [karar verildi.]”

20. İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliğince 29/12/2016 tarihinde, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda başvurusunun tutukluluk hâlinin devamına karar verilmiştir.

21. Başvurucunun bu karara yaptığı itiraz, İstanbul 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 27/2/2017 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Bu kararın başvurucaya tebliğ edilip edilmediği belirlenememiştir.

22. Başvurucu 28/3/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

23. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 10/4/2017 tarihli iddianamesi ile başvurusunun anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme, Türkiye Büyük Millet Meclisini (TBMM) ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etme, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etme ve silahlı terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçlarını işlediğinden bahisle cezalandırılması istemiyle aynı yer ağır ceza mahkemesinde kamu davası açılmıştır.

24. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi 24/4/2017 tarihinde, iddianamenin kabulüne karar vermiş ve E.2017/112 sayılı dosya üzerinden kovuşturma aşaması başlamıştır.

25. İddianamede ilk olarak FETÖ/PDY'nin kuruluşu, amacı, yöntem ve stratejisi, hiyerarşik yapısı, istihbarat ağı, mali yapısı ve gelir kaynakları, silahlı gücü, emniyet ve yargı yapılanmasını kullanarak gerçekleştirdiği bazı yasa dışı faaliyetlere yönelik iddialara değinilmiştir. Sonrasında FETÖ/PDY'nin medyadaki yapılanmasına ve faaliyetlerine yer verilmiş; özellikle bu yapılanmanın, medya unsurlarının kamuoyuna bilinen isimleriyle *Tahşiye, 17/25 Aralık, MİT turları ve Selam-Tevhid-Kudüs Ordusu* soruşturmalarına ilişkin etkilerine dair açıklamalar yapılmıştır.

26. Savcılık; başvurusunun da aralarında bulunduğu şüphelilerin FETÖ/PDY'nin medya gücünü oluşturduklarını, örgütün genel amacı doğrultusunda anayasal düzeni, TBMM'yi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmak için örgüt stratejisi ve hiyerarşisi içinde rollerini yerine getirerek üzerilerine atılı suçları işlediklerini ileri sürmüştür. Başvurucunun da aralarında bulunduğu şüpheliler yönünden Savcılık tarafından yapılan hukuki değerlendirmenin ilgili kısımları şöyledir:

“...

Şüpheliler Mümtazer Türköne., A.B., İ.K., A.T.A., M.Ü., Ş.A, N.U., L.S., O.K.C., ve İ.D.D. FETÖ-PDY medya organlarında görev yapan köşe yazarlarının; yazı başlıklarının ve yazılarından seçilen kısımların 'cimbızla çekilip' alınmadığı, konjonktürel ve tarihi perspektifle bakıldığında bu yazılardaki ifadelerin 'mecaz' ya da 'metafor' olarak izah edilemeyeceği, genel olarak operasyonların ve yargı sürecinin devam ettiği dönemlerde kaleme alınan yazılarda Hükümete sadece muhalefet yapılmadığı veya eleştiri yöneltmediği; görünürde suç unsuruna rastlanılmayan yazılarında dahi basın ve ifade özgürlüğünün sınırlarını aşarak devlet yetkililerinin ve kurumlarının haklarını ihlal

niteliğinde ifadeler kullandıkları ya da ön hazırlık niteliğinde yazılar yazdıkları; şüpheli yazarların genel itibarıyla de süreç içerisinde böyle bir duruş sergiledikleri, basın ve ifade özgürlüğünün sınırlarını aşarak devlet yetkililerinin ve kurumlarının haklarını ihlal niteliğinde ifadeler kullanarak örgüt amacına hizmet ettikleri; ulusal güvenliği tehdit edebilecek, toplum huzurunu, toplumsal barışı ve asayiş bozabilecek beyanlarda buldukları, askeri darbe çağrısında bulunmaktan çekinmedikleri, bu haliyle şüpheli yazarların gerek suç unsuru ihtiva ettiği tespit edilen yazılarıyla gerek tek başına suç unsuru olduğu belirlenememekle birlikte örgütsel hedef ve amacı tamamlayan yazılarla FETÖ-PDY terör örgütü hiyerarşisi içerisindeki görevlerini yerine getirdikleri,

...

Bu şekilde ... şüphelilerin FETÖ-PDY silahlı terör örgütünün medya gücünü oluşturdukları ... üzerlerine atılı suçları işledikleri anlaşılmıştır."

27. İddianamede, genelde suçlamalara konu olan gazete yazılarının yayın tarihlerine ve başlıklarına yer verilip bu yazıların hangi amaçla yazıldığına değinilmiştir. Başvurucu yönünden bu suçlamaların Zaman gazetesindeki yazılarına dayandırıldığı görülmektedir. Bu yazılara ve Savcılığın bunlara ilişkin iddianamedeki değerlendirmelerine aşağıda yer verilmiştir:

i. 23/12/2013 tarihli, "Gemi Hızla Su Alıyor" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Kaptanın marifetinin fırtınalı denizde belli olması, Başbakan'ın sık kullandığı bir benzetme idi. Fırtına dehşetli, üstelik tam gövdeden bir torpil yemiş olan gemi hızla su alıyor. Siyasî maharetinin tam bu krizde hükümünü yürütmesi lazım; ancak Başbakan kilitlenmiş görünüyor. Teşbihleri gerçeğe uygun yapalım. Su alan gemi Türkiye, hükümet değil. Bir hükümet gider, yenisi gelir. Ülkenin kayıplarını telafi etmek için millet bedel ödeyecek.

Başbakan, bütün siyasî kariyeri boyunca kendisine hiç yakıştırılmayacak bir hatada ayak diriyor. Zan altında bulunan Bakan, kendisini soruşturacak olan polisleri kıyma makinesinden geçiriyor. Çürük elmaları ayıklamak Başbakan'ın görevi; tersine onları yetkili pozisyonda tutmak çok ağır bir sorumluluk. Başbakan'ın savunma argümanlarının tamamı yanlış. 'Neden haber vermediler' tepkisi ile başlayan savunma hatası, aynı şekilde devam ediyor. Savcı emrinde soruşturma yürüten polislerin haber vermesi kanunen suç teşkil ediyordu. Doğrudan İçişleri Bakanı'nı hedef alan bir soruşturmayı, ona haber vermek hangi akla uyar? 'Dış mihraklar', 'kirli ittifak', 'devlet içinde çete' argümanlarının iki zayıf tarafı var. Birincisi, 11 yıldır devleti yöneten hükümet, ülkenin asayiş ve güvenliğini emanet ettiği polis kadrolarını 'çete' olmakla itham ediyor. O zaman biz kime güveneceğiz? İkincisinin hiç mazur görülecek bir tarafı yok: Velev ki yolsuzluk soruşturması dış mihrakların marifeti; o zaman yolsuzlukları sineye mi çekeceğiz? Dış mihrakların ve çetelerin teşhir ettiği yolsuzluklara sayılmaz mı diyeceğiz?

Bugün Resmî Gazete'de yer alan, Adli Kolluk Yönetmeliği'nde yapılan değişiklik, Başbakan'ın ilk gün 'amirlerine neden bilgi vermediler' eleştirisinin yanlışlığına ters bir delil. Yönetmelik değiştiriyor ve en üst amire bilgi verme zorunluluğu getiriliyor. Bu delil aynı zamanda kriz yöneten karargâhın ne kadar dağılmış vaziyette olduğunu gösteriyor. 'İçişleri Bakanı hakkında yürütülen soruşturmayı, içişleri bakanına haber verme zorunluluğu' anlamına gelen bu değişiklik, hukuk devletinin en temel rüknüne aykırı. CMK'da kapı gibi 157. madde var. Soruşturmalar gizli ve yönetmelik değişikliği ile 'soruşturmanın gizliliğini ihlal' suçu ortadan kalkmaz. CMK'ya göre savcının emrinde soruşturmada görev alan polis, en üst amire haber verdiği zaman suç işlemiş olur ve tutuklanmak üzere kendisini hakim karşısında bulur. Doğrusu da budur.

Gemi yalpalıyor. Kaptan sakin bir limana ilerlemek yerine fırtınanın tam merkezinde kalmakta ısrar ediyor. Doğrusu, kangren olan kolu kesip atmak. 'Soruşturma devam ediyor' diyerek, elinde güç bulunduranlar masumiyet karinesine sığınamaz. Tersine ellerindeki gücü, soruşturmanın selameti için kullandıklarını göstermeleri lazım. Doğal olanı, şaibeli bakanların anında görevden alınması ve aklanma iradesi sergilenmesiydi. Artık bu saatten sonra, rüşvet almakla itham edilen bir İçişleri Bakanı'nın emniyet teşkilatında yaptığı kıyımı kimse kolay kolay halka izah edemez.

Sert tartışmalar, sert kutuplaşmalar getiriyor. Taraf olmaya gerek yok; bu konu sadece haktan hukuktan yana olunacak bir durum. Sağduyu, gerçeğin ortaya çıkmasını emrediyor. Yolsuzluk yapan kulağın tutulacak ve cezasını çekecek; AK Parti varsa safralarından kurtulup yoluna devam etsin. Bu tartışmayı, parti aidiyetleri üzerinden sürdürmek ortak değerlerimize zarar verir. Rüşvet alındı mı? Yolsuzluk yapıldı mı? Bilmiyoruz. Adli kolluk yönetmeliği değişikliği gibi adımlar, Hükümet'in bu iddiaların üzerine gidilmesini engellemek için akla zarar işler yaptığını gösteriyor.

Türkiye 'ameliyat yapılan bir ülke' haline gelmemeli. 'Dış mihraklar, bakanlara rüşvet dağıtarak Türkiye'de ameliyat yaptılar' argümanını, 'rüşvet almasalardı ve bu operasyonu yaptırmasalardı' cevabı çürütmek için yeterli değil mi?

Hükümetin yaklaşımı, soruşturmanın ötesinde Türkiye'nin hassas dengelerini sarsan ilave bir faktöre dönüşüyor. Başbakan için doğru tek ölçü var: Bakanlarına veya partisine değil, yönettiği Türkiye'ye sahip çıkmak. Su alan gemi Türkiye çünkü."

ii. 24/12/2013 tarihli, "Başbakan Kaybettiği Savaşı Sürdürüyor" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Sözleri zaten bir stratejiyi veya siyasi bir hesabı değil, öfke ve intikam duygularını yansıtır. 'Velev ki' Cemaat'i önce didik didik doğradı sonra da darmadağın etti. Eline ne geçer? Durdurme çare olur mu? 11 yıllık iktidar gücünü ve halk nezdindeki karizmasını saplandığı bataklığı aşmak için tüketiyor. Sırtındaki ağır yükü bu badireyi geçmesi imkânsız.

Durumu özetleyen meşhur fıkrayı hatırlayalım. Başbakan halefine üç tane zarf bırakıp tembih ediyor: 'Çok zor durumda kaldığında sırasıyla aç'. Ekonomi berbat vaziyette ve hükümet sallanıyor. Yeni başbakan birinci zarfı açıyor ve çareyi okuyor: 'Muhalefeti suçla!' Durumu biraz toparlıyor ama bir zaman sonra muhalefetin baskısı dayanılmaz hale geliyor ve mecbur kalıp ikinci zarfı açıyor. Yine tek bir cümle: 'Dış mihrakları suçla.' Bir süre idare ettikten sonra bu sefer yolsuzluklar ayyuka çıkıyor, ahval berbat; ve çaresiz son zarfı açıyor. Zarfın içinde yine çok kısa bir not: 'Hemen halefine üç tane mektup bırak!'

Başbakanımız, henüz üçüncü zarfı açmadı; çünkü kaybettiği bir savaşı cansiperane şekilde sürdürmeye çalışıyor. Sözleri zaten bir stratejiyi veya siyasi bir hesabı değil, öfke ve intikam duygularını yansıtır. Velev ki Cemaat'i önce didik didik doğradı sonra da darmadağın etti. Eline ne geçer? Durdurme çare olur mu? 11 yıllık iktidar gücünü ve halk nezdindeki karizmasını saplandığı bataklığı aşmak için tüketiyor. Sırtındaki ağır yükü bu badireyi geçmesi imkânsız. Safralardan kurtulmaya ise yanaşmıyor. Arkasındaki halk desteği nereye gider? Bu soru apayrı bir konu; ama önünde duran hukukun ördüğü yüksek duvarı aşmasına yetecek hiçbir araca sahip değil. Ortada çok ciddi bir yolsuzluk dosyası var ve Başbakan üstü kapalı olsa da durumu kabul ediyor. Sadece Cumhuriyet'in haberinde yer alan 'Teslim edilen para, peşkeş çekilen, devletin parası, milletin parası değildir' sözü kendisine aitse, aleni bir suç ikrarı. Devletin bankasının genel müdürünün, bakanların

çocuklarının sanık olarak yer aldığı bir soruşturmanın ucu gelir milletin ve devletin hukukuna dayanır. Yargıya savaş açarken söylediği, 'Siz de böyle pırlanta, tertemiz değilsiniz. Bizim de bildiklerimiz var.' lafı, içinde iki suç barındırıyor. Birincisi, 'evet biz temiz değiliz' ikrarını; ikincisi ise başkalarına ait suçları şantaj amaçlı saklama itirafını.

Krizin henüz daha bir haftası geride kaldı. Hukuk yavaş işler ama sağlam işler. Başbakan, umutsuzca yağıp-gürleyerek sürdürdüğü savaşta 'hükmen' mağlup oldu. 'İmam-hatiplere bağıştan', 'barış sürecini sabote etme' argümanına, Halk Bankası'nın ekonomimiz için vazgeçilmez değerine kadar geliştirilen hiçbir gerekçe yolsuzluğu meşrû göstermeye yetmiyor. Hükümet kan kaybetmeye devam ediyor. Sadece vaziyete isim konulması zaman alacak.

Gidişatı anlamakta zorluk çekenlerin, zihni karışanların başvuracağı sağlam ölçüleri hatırlatalım. Bir tanesi, gazetemizin tirajında -bir kampanya yürütülmemesine rağmen- hızlı artış. Başbakan'ın Hocaefendi'ye karşı girdiği polemik, onun gibi kendini kanıtlamış bir liderin ferasetine aykırı. 'Cemaat' bir siyasi parti değil, üstelik ahlaki-vidani bir prensibe dayanıyor. Üstelik bu savaşta 'Cemaatin' -'in'de yaşadıklarına göre- kaybedecek kaşaneleri yok. Siyasi iktidarlar, bir araya getirdikleri çıkar ortaklığı bitince dağılırlar. 'Cemaat' bir gönüllüler hareketi ve gücünü 'alma'ya değil 'verme'ye dayandırıyor. İktidar baskısı, böyle yapıları dağıtmaya yetmez, tam tersine güçlendirir. Cengiz Han, Yesevî Dergâhı'nın müridlerinin kellelerinden koca tepeler yaptı, yine de o mübarek ocağın ateşini söndüremedi. Yolsuzluk batağına saplanmış bir hükümet, evrensel boyut kazanmış böyle bir sivil-gönüllü hareketin neresini budayabilir? 'Budadı' diyelim, kendisine ne fayda sağlayabilir?

Hocaefendi, Başbakan'a çareyi gösteriyor: 'Aklan' diyor, 'vahdeti temin et, vıfak ve ittifak yollarını araştır'. Başbakan ise, geçmişte darbecilere karşı sert duruşunu 'bir tek geri adım atmayacağız' diye bu sefer pamuk gibi insanlara karşı gösteriyor. Siyaseti çöküyor, itibarı darmadağın oluyor. Peşinen kaybettiği savaşı, ısrarla sürdürüyor. Adaletin terazisi artık başbakanın elinde değil; o da bir kefedede tartılıyor ve hızla ağırlığı azalıyor."

iii. 29/12/2013 tarihli, "Yargı Başbakanın Siyasi Rakibi mi?" başlıklı yazımın içeriği şöyledir:

"En son 'HSYK'ı kim yargılayacak?' diye kendi sorduğu soruya Başbakan, 'millet yargılayacak' cevabını verdiğine göre, zihnindeki 'yargı algısı'nda esaslı bir sorun olmalı. Başbakan'ın sürdürdüğü polemik, yargı erkine siyasi parti muamelesi yaptığını gösteriyor. Yargıyı, sandıkla tehdit ediyor. Yargı seçime mi girecek? Yargının yürüttüğü soruşturmayı, sandıkta halk mı karara bağlayacak?

Diyor ki: 'Ben şuna inanyorum; 'egemenlik kayıtsız şartsız milletindir, egemenlik kayıtsız şartsız yargının değildir.' Başbakan'ın bu inancı yanlış. Üstelik yürütme erkinin başında olduğuna göre sahip olduğumuz demokratik-hukuk devletini tehlikeye atacak çapta büyük bir yanlış. Çünkü cümle içinde yer alan zıtlık, 'egemenlik' adı verilen gücün kendi içinde mevcut değil. Ayrıca bu iş bir inanç meselesi değil. Başbakanlar bir yargı soruşturması ile karşılaştıkları zaman egemenliği kendilerine göre yorumlanmasınlar diye, bu prensip anayasaya çok açık bir şekilde yazılıyor. Nitekim bizim Anayasa'mızın 9. maddesi (6. maddede egemenliğin yetkili organlar eliyle kullanılacağını belirttikten sonra): 'Yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır' hükmüyle, Başbakan'a çok açık cevap teşkil eden bir ifadeye yer veriyor. Evet, egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Millet sahip olduğu egemenliği yetkili organlar eliyle kullanır. Bu yetkili organlar (Anayasa'da sıralandığı üzere): Yasama, yürütme ve yargıdır. Anayasa, kuvvetler ayrılığı prensibine göre bağımsız olan bu üç 'milli irade organı' arasında bir hiyerarşi

olmadığını, yani birinin diğerine üstünlüğünün bulunmadığını 'Başlangıç' kısmında belirtir. Hepsinin üstünde yer alan tek güç Anayasa ve kanunlar yani hukuktur. Zaten bu prensibin işlediği, yani devlet adına kullanılan yetkilerin tamamının hukuka dayandığı devlet düzenine 'hukuk devleti' adı verilir. Hukuk denetimi yargıdan sorulduğuna göre, fiilen yargı 'milli irade'nin en tartışmasız iş gören organı olmaktadır.

Demek ki milli iradeyi tek başına Başbakan temsil etmiyor. O sadece yürütme erkinin başında bulunuyor. Parlamenter sistemde partisinin yasama organında çoğunluğu olduğu için, milli iradenin yasama kısmında da bir ağırlığı var. Yasama erki, iktidarı ve muhalefeti ile Parlamento'nun tamamına ait. Sonuçta hem yürütmeye hem de yasamada Başbakan'ın yetkileri sınırsız değil. Yürütme olarak bazı yetkilerini Cumhurbaşkanı ile birlikte kullanıyor. Yasama organında da meselâ anayasa yapamıyor. Ve hepsinin üzerinde, kullandığı bütün yetkilerin hukuka uygun olması gerekiyor. İşte uygun olmadığı zaman devreye yargı erki giriyor. Onu dengeliyor. Yürütmenin (ve tabii yasamanın) yaptıklarının hukuka uygunluğunu denetleme yetkisi yargıya ait olduğu için, yargı erki her ikisinin de fiilen üstünde yer alıyor.

Bir de şu anda tartıştığımız konunun bir erkler çatışması olmadığını hatırlatalım. Yargı yürütmenin elindeki bir yetkiye el koymuyor. Sınırlarına tecavüz etmiyor. Sadece yürütme organının da içinde yer aldığı bir yolsuzluk soruşturması yürütüyor. Yürütme aleni olarak bu soruşturmayı engellemeye çalışıyor. Engellemek için adli kolluğu hallaç pamuğu gibi atıp, işini yapamaz hale getiriyor. Savcının soruşturmayı yürütmesini engellemek için, adli kolluğun üzerinde idari denetim kuruyor; soruşturma başlar başlamaz Adli Kolluk Yönetmeliği'ni değiştiriyor ve yargıya müdahale ediyor. Bu durumun neresi erkler çatışması? Yargının yürüttüğü soruşturmayı engellemek, bir yetki çatışması mı?

Başbakan yargı erkini doğrudan bir siyasî rakip statüsüne yerleştiriyor. Daha öteye geçip, ihanet retoriği ile siyasî bir savaş ilan ediyor. Yargıyı, yürüttüğü yolsuzluk soruşturması yüzünden 'ajan', 'çete' ilan ediyor. Yargı bir yasa parti olmadığına göre, bu suçlamalara nasıl karşılık verecek? Tabii işini yapar. Yargı, Başbakan aksini düşünse de seçimlere girmeyecek. Buna rağmen hepimiz adına milli iradeyi temsil etmeye ve suçluları yargılamaya devam edecek. Yargılarken sandıktan çıkan oya değil, delillere bakacaklar."

iv. 10/1/2014 tarihli, "Cumhurbaşkanı, Freni Patlayan Kamyonu Durdurabilir Mi?" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Cumhurbaşkanı önceki gün Kara Harp Okulu'nda İngilizcesini de kullanmış: *Check and balance*. Demokratik hukuk devleti denge ve fren mekanizmaları ile işler. Gücün suistimalini ve keyfiligi önlemek, adil bir devlet düzenini, insan haklarını korumak için devlet iktidarını kullanan güçler arasında dengeler kurulur ve fren sistemi her daim devrede tutulur. Bir dizi tedbirin ve mekanizmanın en başında kuvvetler ayrılığı prensibi yer alır. Kuvvetler ayrılığı prensibi ile yargı, çoğunluğun iradesi yerine genel-ortak (milli) iradeye bağlanır. Böylece hukuk, devlet gücünü kullanan herkesin üzerinde egemen olur. Yürütme, yasama ve yargı hukukun üstünlüğü altında (rule of law) birbirini dengeler ve frenler. Denge ve fren mekanizmaları her şeyin üzerine hukuku egemen kılmakla sınırları tayin eder.

Bugün devlet, freni patlamış, balatalarını sıyırmış bir kamyon gibi son sürat yol alıyor. Direksiyonda Başbakan var ve bu koca kamyon girdiği bataklıktan çıkmak için önüne geleni ezip geçiyor. Bu badireyi geçse bile geride bir şey bırakmayacak ve sert bir kayaya toslayıp ülkeyi darmadağın edecek. Türkiye'nin istikrarını sürdürme yeteneği, artık Başbakan'ın irade ve inisiyatifinde değil; o sadece can derdinde. Dün zorlu engelleri aşarken kullandığı güç ve irade, yani 'sağlam liderliği', bugün sadece tahribatı büyütmeye yarıyor. 'Yolsuzluk yapmış olsa bile' kaydıyla, yaklaşımakta olan kaosun korkusu yüzünden hükümete destek

verenler, kısa zamanda Başbakan'ın istikrarı sürdürme yeteneği kalmadığını anlayacaklar. Hükümet ne yaparsa yapsın, bu yolsuzluk dosyaları kapanmaz. Bataklık alanda yürüttüğü umutsuz kavga, sadece ülkenin daha fazla zarar görmesine yol açar.

Adli Kolluk Yönetmeliği'nin değiştirilmesi ile başlayan denge ve fren sorunu HSYK tasarısı ile büyüyerek devam ediyor. İzmir soruşturmasında, adli kolluk, savcıların talimatlarına uymadı. Operasyon başlar başlamaz adli kolluk sıfatı kazanan emniyet müdürlerinin görevden alınması, doğrudan soruşturmanın engellenmesi demek. Birilerinin suçlu olup olmadığından bahsetmiyoruz, kimseyi yargılamıyoruz. Soruşturma yapılamıyor; hukuk ve adalet adına daha vahim bir durum olabilir mi?

Hükümet hem yargıyı, hem de yargının uyguladığı hukuku, elindeki bütün araçları seferber ederek yok etmeye, böylece suçları yok hükmüne sokmaya çalışıyor. Hukuk ortadan kalkınca bu ülkede birlikte yaşayabilmek için bize ne kalacak? Tek çare var: Bu kamyonun durdurulması lâzım. Cumhurbaşkanı, sahip olduğu yetkileri kullanarak hiç olmazsa yan koltuğa geçebilir ve el frenini yavaş yavaş çekebilir; devrilmeden kamyonu yavaş yavaş durdurabilir. Onu şoför mahallinde görmek, yani inisiyatifini ele alması bile sükuneti temin etmek için çok etkili bir çare.

Cumhurbaşkanı'nın önceki gün Harp Okulu'nda söyledikleri, yargıyı kendisine bağlamaya kalkan Hükümet'i hedef alıyordu. Kuvvetler ayrılığı prensibini ve bu prensibe bağlı olarak herkesin yetki ve sorumluluklarının sınırlarını hatırlatması, yargı bağımsızlığını koruma çabası dışında yorumlanamaz. Cumhurbaşkanı'nun doğrudan Anayasa'dan kaynaklanan sembolik ama tam da bugünler için derin anlamlar taşıyan yetkileri var. Anayasa'nın 104. maddesi bugün ihtiyaç duyduğumuz bir görevi tanımlıyor: 'Cumhurbaşkanı, devletin başıdır. Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyeti'ni ve Türk milletinin birliğini temsil eder; Anayasa'nın uygulanmasını, devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir' Cumhurbaşkanı, yürütme erkinin yargı erkini kendisine bağlama teşebbüsüne ve yargıya yönelik ağır saldırılarına 'devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetmek' adına müdahale edebilir.

Kriz zaten dolambaçlı yollardan geçip Cumhurbaşkanı'nun önüne geliyor. HSYK tasarısı, Cumhurbaşkanı'nun adil bir denge noktası oluşturması ve fren sistemini çalıştırması için bir fırsat. Bu kanun, önüne geldiği zaman sadece Meclis'e geri göndermekle yetinmeyecek, mutlaka anayasal görevini de ifa edecektir. Cumhurbaşkanı siyasi birikimi, mizacı ve üslubu ile de tam bugünler için bir kader adamı. Üstelik son çaremiz."

v. 31/1/2014 tarihli, "Paranın İktidarı" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Hükümet kanadı yolsuzluk soruşturmalarını dört koldan karartmaya ve gündemden düşürmeye uğraşiyor. Muhtemelen soruşturmaları yürüttükleri için mağdur edilen polisler ve savcılar da ellerindeki kritik dokümanları sosyal medya aracılığıyla servis ediyor. 'Haramzadeler' isimli, sürekli kapatılan ama tekrar açılan bir Twitter hesabı bu belgeleri yayıyor. Yayınlanan metinler belli ki soruşturma dosyasına konmuş, yani resmî kontrolden geçmiş teknik takip raporları. Masumiyet karinesini herkes için geçerli; ancak kişileri suçlamak ve mahkûm etmek dışında, bu metinler -şayet doğru ise- içinde dönüp-durduğumuz ve çoğu zaman anlamakta güçlük çektiğimiz siyasi-ekonomik düzenin ne tür mekanizmalarla işlediğine dair çok sağlam ipuçları barındırıyor.

Öncelikle Başbakan'ın fiili gücünü, devlet rantını dağıtma iktidarından aldığı anlaşılıyor. Devletten ihale alan işadamları, karşılığında Başbakan için gazete ve televizyon satın alıyor. Kılıçdaroğlu'nun sorduğu 'ATV ve Sabah'ın patronu Başbakan mı?' sorusunun cevabı, bu soruşturma dokümanlarında delilli-ispatsız bir şekilde var. Aynı kaynaktan, yani

devlet rantından gelen 'hayır' paralarının sağladığı toplumsal iktidar gücü tasavvur edilemeyecek kadar büyük. Bir siyasî partinin, neredeyse sınırsız kaynak kullanarak toplumun yoksul kesimlerine para dağıtma imkânı, doğrudan 'millî irade yolsuzluğu' değil midir? İşadamları havuza yüzer milyon atarak, tam bir milyar değerindeki medya şirketini Başbakan'ın emrine amade kılıyor. Her türlü ihale, ruhsat gibi işlerden ve özellikle kent rantından kesilen yüzde on komisyonlarla devasa bir sosyal organizasyon vücuda getiriliyor. En tepede medya gücü, en aşağıda sosyal devletin yerine geçen hayırsever bir parti organizasyonu. Anayasanın Başbakan'a verdiği hukuki yetkiler mi, yoksa devlet rantı üzerinden oluşmuş bu denetimsiz fiilî iktidar mı? Sizce hangisi daha güçlü?

TÜSİAD Başkanı'nın Başbakan tarafından ihanetle suçlanmasına neden olan şikâyeti, Türkiye'deki iktidar sacayağının üçüncüsüne işaret ediyor. Başbakan'ın kullandığı devlet iktidarı, Janus'un iki yüzü gibi. Bir tarafta devlet rantı üzerinden zenginlik, öbür tarafta bu güce boyun eğmeyenlere ceza dağıtılıyor. Başbakan'ın medya patronu Aydın Doğan'a tehdidi, bu baskıların nasıl işlediğini göstermedi mi? 'İmar iznini, Şehircilik Bakanlığı verecek, Sarıgül'ün seçimi kazanması Aydın Doğan'ın otel yapmasına yetmeyecek.' Başbakan, sadece 'güç bende' demiş oluyor.

Soruşturma dosyalarında yer alan bu dokümanlarda devlet kayırmasına mazhar olan işadamları ile Başbakan arasındaki ilişkinin ne kadar laçka ve laubali olduğu görülüyor. Hükümet'in imtiyazlar verdiği bir işadamı grubu ile Başbakan arasında kurulan bu çok içli-dışlı ilişki, Türkiye'de işleyen iktidar düzeninin ana iskeletini oluşturuyor. Bu düzene siyaset literatüründe 'ahbap-çavuş (crony) kapitalizmi' adı veriliyor. Lisanslar, imtiyazlar, vergi muafiyetleri, rantlar ve her türlü devlet müdahalesi tamamen keyfi şekilde hükümetle kanka olmuş işadamları arasında paylaşılıyor. Bu düzenin vazgeçilmez bir ön şartı var: Keyfilüğün mümkün olabilmesi için özellikle ekonomik kamu hukukunun belirsiz olması, yani doğrudan hukuksuzluk gerekiyor. Türkiye'de ihale kanununun bu kadar çok değişmesinin ve kent rantını vergiye bağlayan bir kanunun çıkartılmayışının sebebinin bu ön şartta aramalısınız. A.D.nin arazisine verilecek emsali belirleyen açık bir kanun maddesi olsaydı, Başbakan bu işadamını tehdit edebilir miydi?

Yolsuzluk soruşturmaları, işte bu sağlam sacayağının tam ortasına 105'lik obüs mermisi gibi düştü. İktidar düzeni içgüdüsel olarak tahrifatı, kendisini var eden yöntemi kullanarak tamire çalışıyor: Hukuksuzluk üreterek. Yerine getirilmeyen mahkeme kararları, yargının Başbakan'a bağlanması ile ortadan kaldırılacak. Ancak düzenin hukuksuzluk üretme yeteneği kendisi ile birlikte çöktü. Bu yüzden hukuksuzluk, eninde sonunda davası görülecek suçların ve dosyaların sayısını artırmaktan başka bir işe yaramıyor. Yolsuzluk soruşturmaları, yürümeyen haliyle bile, paranın keyfi düzenine son verdi. Yeni düzen ancak sağlam bir hukukla tesis edilebilir."

vi. 3/3/2014 tarihli, "Adalet Elbette Yerini Bulur" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Başbakan komuyu 'adalet yerini buldu' diye açık 'hak yerini buldu' diye bitiriyor. Arada hüküm verdiği konu ise, Reza Zarrab ve bakan evlatlarının yer aldığı 17 Aralık sanıklarının serbest bırakılması. 'Hak yerini buldu' sözü doğru; ama adaletin çekingen yüzünü göstermesi için daha vakit var. Güç Başbakan'ın elinde olduğuna göre onun hakkına 'aslan payı' düşüyor. Meşhur hikâyedir: Aslan, karşısında tilki ve kurt birlikte yakaladıkları avı üçe ayırıp paylaşır. İlk parça eşit pay sahibi olarak benim. İkincisi, kral olduğum için bana düşüyor. Üçüncü ise aranızda en güçlü olarak benim hakkım ve göz koyanı parçalarım.'

İktidar güçlü olduğu için, Başbakan 'aslan payı'nı alıyor ve böylece 'hak yerini' bulmuş oluyor. Kolay değil. Soruşturmayı yürütenler başta olmak üzere, 9 bin polis hallaç pamuğu

gibi atılıyor. Savcılar görevden alınıyor, yerlerine yenileri atanıyor. Adli Kolluk Yönetmeliği'nden başlayarak, yargıyı Başbakan'a bağlayan kanunlar çıkartılıyor. Hükümet medyası, kapsamlı bir karartma uyguluyor. Bu kadar çabanın bir sonucu olmalı ve hak yerini bulmalı. Peki ya adalet?

Adaletin yerini bulması için, hakkın aslan payına uygun olarak dağıtılması yetmiyor. Güçlünün gücünü bir hak olarak ilan etmesi, iktidarı için yeterli değil. Bizim adalet duygumuzu da tatmin etmesi, yani bizim rızamızı alması lazım. Rousseau'nun dediği gibi, hiçbir güç gücünü hak, boyun eğmeyi de ödev haline getirmedikçe iktidarda kalmaz. Bizler boyun eğecek miyiz? Mesele gelip tam burada düğümleniyor.

Bu tahlîyelerin bizim adalet duygumuzda bir karşılığı var: Başbakan meşruiyetini hızla kaybediyor. Sandığı tek referans göstermekte haklı: Meşruiyetin biricik ölçüsü seçimler. 17 Aralık'tan sonra, Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığı ihtimali bütünüyle ortadan kalktı. Partisinin başında siyasete devam edebilir mi? Üç dönem şartını kaldırsa bile, hükümetin değil sadece partisinin başında kalabilir. AK Parti'nin bugün itibarıyla genel seçim oyları 2002 düzeyinin altına inmiş durumda. Yolsuzluk soruşturmalarını durdurmak için çabalarken devletin çivisini çıkarttılar. Dağılan parçaları bir araya getirmek ve istikrarı yeniden kurmak artık Başbakan'ın elindeki araçlarla mümkün değil. Hukukun ortak payda hüviyetini kaybettiği şartlarda istikrarı ve güven ortamını sürdürmek için her şeye yeniden başlamak gerekir.

Türkiye'nin gelip takıldığı bu dar boğaz aslında AK Parti'nin kurumsal kimliğinin değil, Erdoğan ve çevresindeki küçük bir azınlığın eseri. Dershaneleri kapatma teşebbüsüne, AK Parti'nden ne kadar büyük bir tepki geldiğini ve bu direncin Erdoğan'ın ısrarı ile aşıldığını hatırlayalım. Mevcut savaş, kişisel bir savaş olarak sürüyor. Ne kadar güçlü bir lider olursa olsun, AK Parti'nin kurumsal kişiliği ile Erdoğan'ı ayırdığımız zaman her şeyin rengi değişiyor. Erdoğan kazanamayacağı bir savaşa, hesap hatası yaparak girdi; şimdi kişiselleştirerek sürdürüyor. Böylece istikrarın kurucu aktörü olmaktan çıkıp, sürdürülmesi mümkün olmayan bir güvensizlik ortamının müsebbibine dönüşüyor. Savaşın kişisel niteliğini görmek için şu sorunun peşine düşmek yeterli: Bir siyasi parti, doğal seçmen tabanını oluşturan bir Cemaat'e karşı neden ölümüne bir savaş açar? Bir parti seçim kampanyasını, rakip partilere karşı değil de neden kendi seçmen kitlesine karşı yürütür? Kurumsal yapısı ve refleksleri ile bir siyasi parti, böyle bir hatayı nasıl yapar?

Başbakan, gücünü bir hak olarak kullanırken, asıl bu gücün kaynağı olan sandıktaki meşruiyetini kaybediyor. Son tahlîyeler acaba AK Parti'ye ne kadar oy kaybettiirdi dersiniz? Seçim meydanlarında AK Parti'nin adayları diğer partilerin adayları ile yarışıyor. Başbakan ise adaleti esir alarak ve 'siyasi olmayan' bir kavga yürüterek onlara köstek oluyor. Bu yanlışlık ne kadar sürebilir? Adalet elbette herkes için mutlaka eninde sonunda yerini bulacaktır."

vii. 14/3/2014 tarihli, "Yangınla Delil Yok Etmek" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Berkin Elvan'ın cenazesinde kabaran kitlesel tepki, Türkiye'nin vardığı yerin bir özeti gibiydi. Niyamız: Allah rahmet eylesin ve benzer acular tekrarlanmasın. 15 yaşındaki bir delikanlının yürek burkan ölümü, gündelik telaşın ve çekişmelerin üzerine çıkmak ve geleceği kurtarmak için can simidi gibi sarılacağımız bir vesile olmalı. Burak Can'ın ki de öyle.

Doğru, önümüzde seçimler var. Sıcak gündemin her ayrıntısı, sandığı etkileme yeteneği ile ölçülüp-tartılıyor. Partiler rekabet ediyor ve gözleri başka bir şey görmüyor. Berkin'in

biraktığı izi takip ederek başka yolları denemeliyiz. 17 Aralık, siyasî rekabetin yeni bir kalıba döküldüğü tarih değil, bir iktidarın çöküşünün başlangıcı. Başbakan, kendi yol ve yöntemlerini kullanarak bir düzen inşa etmeye girişmiş. Mimarisini salt gücün ve iktidar hesabının oluşturduğu bir düzen. Kullandığı araçlar ise gayrimeşru. Bugüne kadar yolsuzluk, kanunsuzluk adıyla ortalığa dökülenlerin hepsi, bu düzenin yerle yeksan olmasını sağladı. Türkiye'nin 12 yılına hükmeden lider, kendi eseri olan bu düzenin yıkıntıları altında kaldı. Tekrar doğrulup ayağa kalkması ve Türkiye'ye işleyen yeni bir düzen kazandırması imkânsız. Hesapları yanlış çıktı ve kaybetti. Şimdi bu enkazın içinden Türkiye'yi harabeye çevirerek çıkmak istiyor. Gayrimeşru hesabının faturasını hepimize ödetmeye kalkıyor. 17 Aralık'ta toplumu bir arada tutan en önemli sermayemizi, birbirimize güvenimizi kaybettik. Erdoğan'ın toparlamak için yapabileceği hiçbir şey yok, çünkü bu güven kaybının müsebbibi kendisi. Enkazın üzerinden kalkmıyor, ortamın daha da çürümesine, kokmasına sebep oluyor. Yapabileceği başka hiçbir şey yok: Ortaya çıkan ayrık otunu gözlerden saklamak için orman yangını çıkarmaya davranıyor. Türkiye yangın yerine dönerse kendisinin ve şeriklerinin kurtulacağını düşünüyor. Deliller yok olacak, dikkat dehşet veren yangına çevilecek. Başka çaresi yok. Erdoğan'ın komplaktan nefret dilini, habire düşman üreten söylemini başka türlü açıklayamazsınız. Ergenekoncular kimin marifetiyle ve neden çıktı? 'Millî orduya kumpas kuruldu' lafı üzerine kapsamlı bir strateji nasıl inşa edildi? Tek bir delil, tek bir dayanak olmadan Cemaat neden 'örgüte' dönüştü? İnsanların inançları, ahiretleri hangi kıstaslarla bu kadar ucuz sorgulanır oldu? Yargıyı kendine bağlamış, polisi şamar oğlanına çevirmiş bu kadar muktedir bir iktidar hangi pişkinlikle, 'paralel devlet' hıyaleti üzerine bir yığın suç isnad edebildi? İcat ettiği günah keçilerinden şikâyet ederken, neden hiç muktedir olduğumu hatırlamadı? Bu kadar güç, bu kadar yolsuzluk ve bu kadar hukuksuzluktan sonra biçare mazlum rolünü hangi yüzle üstlendi?

Bütün bu soruların tek cevabı var: Çaresizlik. Muktedirlerin çaresizliği sadece kendilerini değil, çevrelerini de bitirir. Hırsızın cesareti de çaresizliğinin eseridir. Rezilane, pespaye bir cesaret; ama neticede pervasız bir cesaret. Yolsuzluk delillerini yok etmek için devlet arşivlerini, dolayısıyla hafızamızı küle çevirmeye azmetmiş bir iktidarla karşı karşıyayız. Allah hepimizi, yolsuzluğu örtmek için ülkeyi yangın yerine çevirmeye azmetmiş bu iktidardan korusun.

Seçime giderken yolsuzluklar hakkında hüküm vermek üzere bir seçimle karşı karşıya değiliz. Bu nefretin, bu düşmanlığın, bu fesadın, bu kundakçılığın kaynağını kurutmak zorundayız. Kaynağını kurutmak için tek yol var: Hükümet'in üzerine kâbus gibi çöken yolsuzlukların hakikatini ortaya çıkarmak. Ne kadar gecikirsek, ülke olarak ödeyeceğimiz bedel o kadar ağırlaşacak.

Devletin çivisi çıktı. Birakın paralelini, gölgesine sığınacağımız, hakkınızı arayacağınız bir devlet otoritesi kaldığına inanıyor musunuz? Neden? Yolsuzluklara karartma uygulayanlar, devletin meşruiyetini de karanlığa gömdüler. Yolsuzluk iddiaları patlamasaydı, eli kanlı katiller bugün dışarıda olur muydu?

Hiç şüphenez olmasın, Başbakan'ın nefret dili, katran gibi koyulaşacak. Toplumda biriken tepkiler boşalacak yer arayacak. Böylece yeteri kadar düşman bulunacak. Hepimize düşen: İnadına oyuna gelmemek ve hesap sormaktan ibaret. Etrafımızdaki yangın, delilleri yok etmek için."

- Savcılık, kamuoyunca 17-25 Aralık soruşturmaları olarak bilinen dönemde Zaman gazetesinde yazan köşe ve haber yazarlarının davaya müdahil olarak algı mühendisliğine katkıda bulunduğunu, başvuruçunun da aynı kapsamda bu yazıları yazdığını ileri sürmüştür. Savcılık 24/12/2013 tarihli yazısıyla başvuruçunun Başbakan'ın kaybettiği savaşı sürdürdüğünü ve FETÖ-PDY ile girdiği savaşı

kaybettiğini ileri sürerek FETÖ-PDY'nin amacı doğrultusunda tavır geliştirdiğini belirtmiştir. Savcılık, bu yazısında başvuruçunun "*Hocaeğendi*" olarak nitelendirdiği FETÖ-PDY kurucu lideri Fetullah Gülen'in tavsiye ve çözüm önerilerini Başbakan'a iletliğini ileri sürmüştür.

viii. 19/3/2015 tarihli, "*Devri Sabık Yaklaşırken*" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Bir 'devr-i sabık' olacak mı? Mutlaka ve kaçınılmaz biçimde. Yeni Dönem'in rengi ve kişiliği, eski hesaplar görülürken oluşur.

Askerî vesayet dönemi nasıl Ergenekon, Balyoz fırtınaları ile kapandıysa, Erdoğan dönemi de, dava dosyaları ikmal edilerek tarihin kucağına öksüz bir çocuk gibi emanet edilecek. İnsanlar gibi iktidarlar da fani, neyse ki arada boşluk olmuyor; her iktidar sahibi koltuğunu başka bir iktidar sahibine bırakıyor. Dönemler de öyle.

17/25 Aralık dosyalarının üzerini örtmek Türkiye 'ye çok pahalıya patladı. Sadece yargı erki, bağımsızlığını ve adalet dağıtımına yeteneğini yitirmedi; hukukla birlikte ülkenin var olan siyasi-ekonomik düzeni de yerle bir oldu. Bugünün geçiş hükümeti, ekonomisini, temel siyasi sorunlarını, uluslararası ilişkilerini yönetemeyen bir yapı sergilemiyor mu? Türkiye açıkça yönetilemeyen bir ülke. Sebeplesle sonuçlar arasındaki ilişkiyi doğru kurmayı nasıl olsa 'devr-i sabık davaları' görülürken, ince detaylarına kadar öğrenme fırsatı bulacağız. İktidar suç bastırmak için hukuku alt-üst etmeseydi, düşmanlar icat etmek için cadı avı başlatmasaydı bugün büyüyen 'yönetim zaafı', 'kriz manzaraları' ortaya çıkar mıydı? Finans sistemindeki kırılmanın 'Bank Asya'ya çökme operasyonunun' sonucu olduğunu görmek için bankacı olmaya gerek yok. Sermayenin dünyanın her yerinde aradığı güveni, Erdoğan'ın emrivakilerinde bulabilmesi mümkün müydü? Adalete güven, herhalde tarih boyunca bu kadar düşmemiştir. Yargı bağımsız olsaydı, yargıçlık teminatı işleseydi her çeşit suçta böylesine patlama yaşanır mıydı? Yolsuzluklar soruşturulmasın diye taşlar bağlanınca bütün köpeklere gün doğdu. Bedelini hepimiz ödüyoruz. Yeni bir inşa süreci için enine boyuna devr-i sabık muhasebesine girişmek zorundayız.

Devr-i sabık, üç ana dava kapsamında gündem oluşturacak. İlki görülemeyen davaların kendisi; yani 17 Aralık'ın kapatılan, 25 Aralık'ın açılmayan soruşturmaları tamamlanacak ve eksiksiz bir şekilde adalet hükümünü ikmal edecek. İkincisi bu soruşturmaları kapatmak için işlenen suçların faillerinin yargılandığı dava olacak. 'Kanunsuz emir', 'konusu suç teşkil eden emir', 'yargıtı engelleme' gibi suçlamalarla çok sayıda kamu görevlisi yargılanacak. Üçüncü olarak, kamu gücü ve imkânları ile sürdürülen ve çok geniş bir mağdur kitlesi oluşturan sistematik cadı avı ve muhalefeti susturma operasyonları dava konusu yapılacak. Bank Asya operasyonu ile emniyet teşkilatında yapılan kıyımı ve kanuna aykırı soruşturmaları muhtemelen iki ana dosyadan takip edeceğiz. Bank Asya operasyonuna 'yetkili' olarak bulaşanların, bu bankanın itibarını zedeleyecek haber yapanların, devletin tepesinde 'bu banka zaten batmış' diye batırmaya çalışanların yargılanmadığı bir ülkede en basit bir piyasa kuralını işletemez ve ekonominizi ayakta tutamazsınız.

Görünen o ki bugünün söz ve hüküm sahibi epeyce makbul zevatı kanunsuz eylem ve işlemleri için yargı önünde hesap verecek. Aksi mümkün mü? Suçların cezasız kaldığına dair yakın tarihte tek bir istisna bile yok. Üstelik bu devr-i sabık'ın bir özelliği var. Sandıktan çıkan bir iktidarın suçlarını, yine sandıktan çıkan ve bu konuda vekâlet alan bir iktidar yargıya taşımış ve parlamenter denetim yollarını açmış olacak. Dahası da var. 2002 yılında bu iktidara destek veren ve üç dönem iktidarda tutan ana aktörler de devr-i sabık hesabında 'davacı' sıfatıyla yer alacak. Hiç kuşkunuz olmasın, yargılanacak olan 12 sene değil, sadece 2012 sonrası. Dünyün bütün sivil dinamiklerini arkasına almış bir iktidar değil, sadece müteahhit lobilerine ve inşaat sektörüne hizmet eden ve bir-iki fikir fukarası kalem marifetiyle algı operasyonları yürüten daracık bir iktidar çekirdeği söz konusu olan.

Yukardaki davalar arasında 'laik rejimi yıkmak' gibi bir suçlama yer almayacak; belki sadece 'dince kutsal sayılan değerleri siyasi çıkarlara alet etme' suçlaması, ana iddiaların tamamlayıcı unsuru olarak boy gösterecek. Devr-i sabık yaklaşıyor. Yeni dönemin iktidarının temel taşı devr-i sabık muhasebesi olacaktır.

ix. 20/3/2015 tarihli, "Türkiye'nin Yeni Aktörleri" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Erdoğan, 2011 seçimleri sonrası 'ustalık dönemi' ilan ederken hepimiz Koca Sinan'ın ustalık eseri Selimiye gibi bir şaheser inşa edeceğini düşünmüştük; hâlbuki ortaya çıka çıka Beştepe'deki Ak-Saray çıktı.

Tarihin sunduğu fırsat, demokrasiyi sağlam çivilere bu topraklara raptetme vasatıydı. Erdoğan, toplumun ve tarihin önüne serdiği bu eşsiz-benzersiz fırsatı sarayını, yani kendi kişisel otokrasisini inşa etmek için harcadı. İşin tuhafı onu da başaramadı. Geride gündelik yaşayan, iki ayağı üzerinde duramayan bir ejderha kaldı. Birkaç müteahhitte, kolay harcanabilen paraya, halka rüşvet olarak dağıtılan kamu imkânlarına, istihbarat raporlarını köşe yazısı diye yayımlayan beş-on gazeteciye dayanan bu güç, sahibi için bile artık taşınamaz durumda. Yeni dönemler sancılı geçiş süreçleri ile başlar. Haksız, hukuksuz ve adaletsiz gücün saltanatı tasfiye edilirken elbette savrulmalar yaşanacak. Demokrasi yavaş işleyen ve maliyeti yüksek bir yönetim biçimi olduğuna göre bedelini ödemekle meşgulüz.

Erdoğan otokrasisinin devlet üzerindeki tagallübünü sürdüren temel sebep işte bu demokratik maliyeti. Ülke için ağırlaşan bu faturadan daha ağırı demokrasinin inkutaya uğraması. Türkiye'de bir darbe ve yeniden vesayet düzenine dönme ihtimali yok. Olmaması, Erdoğan'ın inandırıcı bir hasma duyduğu ihtiyacın karşılanmaması anlamına geliyor. Güç sahibine düşman lazım, sandıktan başka rakip olmamalı.

Türkiye'nin yeni iktidar düzeninin Erdoğan otokrasisinin anti-tezi olarak şekillenmesi kesin görünüyor. 'Ustalık döneminde' kaybettiğimiz demokrasi fırsatı, bu şekilde yeniden yakalanabilir. Demek ki kişisel karizmalara kapalı, gücünü hukuktan ve akli gereklerden alan bir devlet iktidarı oluşacak. Siyaset tekelci yapısını kaybedecek, meşrû sınırlarına çekilecek; ortaya çoğulcu, rızaya ve katılıma dayanan bir iktidar denklemi çıkacak.

Bürokrasinin, kapıkulu düzeninden çıkıp devletin alî menfaatleri ve kamu yararı adına özerkleşmesi yeni dönemin en bariz özelliği olacak. İran'ın hemen yanı başımızda yeni bir imparatorluk inşa etmesi, bir devlet sorunu olarak büyürken, Mısır'la ilişki kuramayan bir otokrasi ile kendimizi koruyamayız. En çok korkulan ekonomik kriz, demokrasi dışı güçlerin tasallutundan değil, hem iktidarı hem de ekonomiyi tekeline almaya çalışan tek kişiden kaynaklanıyor ve para bürokrasi bu tasalluta milim kıpırdamadan direniyor. Yeni yetme bir devlet değiliz, bürokrasinin devlet menfaatlerini koruma içgüdüğü bu sefer halka da güven verebilir. Demek ki sivil-asker devlet bürokrasi kapıkulu düzeninden çıkacak, yeniden özgüven kazanacak ve sorumluluklarını yerine getirecek.

Her şey gelip ekonomiye bağlanıyor. Dar bir oligarşiyi beslemek için ekonominin bütün dolaşım sistemi otokrata yakın müteahhitlere bağlandı. İnşaat sektörü, çarklarını çevirdiği otokratik düzen ile birlikte ekonominin üzerinde artık taşınamaz bir yüke dönüştü. Bu ağır yükten kurtulmanın tek yolu hukuku hakim kılmak ve siyasetin ekonomi üzerindeki tasallutuna son vermek. Derin ve uzun süreli bir ekonomik krize gömülmeden yeni dönemi başlatma fırsatı mevcut. Krizden kaçış refleksi, krizin kaynağı olan otokrasiyi yıkmakla mümkün. Piyasaya eşit ve adil rekabet şartları sağlayacak bir siyasi çoğulculuk gerekiyor.

Güçlü, atak bir siyasî vizyon yerine toplumun ve ekonominin dinamiklerine alan açan, çoğulcu, dengeli, makûl ve uzlaşmacı bir iktidar mimarisini yükselecek. Hukuku evrensel ölçülerde yeniden egemen kulma çabası, bu geniş yelpazenin ortak paydasını oluşturacak.

Köklü bir demokrasi tecrübemiz var. İfrattan tefrite savrulma ihtimalimiz yok. Türkiye'nin yetmişmiş kadroları, derin birikimi bu sürecin kazasız-belasız atlattılması için yeterli. Toplumunu, ekonomisini, siyasî kadroları ve devlet bürokrasisi sağduyuya uygun şekilde işbirliği içine girip otokrasiyi tasfiye edip yeni bir dönem başlatacak. Yeni aktörler bu grupların temsilcisi olacak."

- Savcılık başvurusunun "Devri Sabık Yaklaşırken" başlıklı yazısında "... Yargı bağımsız olsaydı, yargıçlık teminatı işleseydi her çeşit suçta böylesine patlama yaşanır mıydı? Yolsuzluklar soruşturulmasın diye taşlar bağlanınca bütün köpekler gün doğdu. Bedelini hepimiz ödüyoruz. Yeni bir inşa süreci için enine boyuna devr-i sabık muhasebesine girişmek zorundayız ..." şeklindeki ve "Türkiye'nin yeni aktörleri" başlıklı yazısındaki "... Türkiye'nin yeni iktidar düzeninin Erdoğan otokrasisinin anti-tezi olarak şekillenmesi kesin görünüyor. Uсталık döneminde kaybettiğimiz demokrasi fırsatı, bu şekilde yeniden yakalanabilir. Demek ki, kişisel karizmalara kapalı, gücünü hukuktan ve akli gereklerden alan bir devlet iktidarı oluşacak. Siyaset tekelci yapısını kaybedecek, meşru sınırlarına çekilecek ortaya çoğulcu, rızaya ve katılma dayanan bir iktidardır denklemini çıkacak ..." şeklindeki sözlerinin demokrasi içinde bir arayış gibi görünse de özünde askerî darbeyi davet edici bir mahiyet taşıdığını, darbe çağrısı suç olduğu için düşüncelerini bu biçimde sunmayı tercih ettiğini belirtmiştir.

x. 4/2/2016 tarihli, "Arınç Saray'ı, Sur'daki Tünellere Sokuyor" başlıklı yazının içeriği şöyledir:

"Bülent Arınç'ın Saray'a yönelik salvolarını, hâlâ kişisel bir çekişme olarak yorumlayanlar, ayrıntılara ve doğrudan söylenen sözlerle odaklanmalı. Sözler açık, bağlantılar açık, hatta stratejiler bile çok açık bir şekilde formüle bağlantıyor. Birakin kılıçların kımından çekilmesini, mermi namludan çıkmış vaziyette. Ne için? Bir iktidar bloku çöküyor, yerini yeni bir iktidar koalisyonu alıyor. Taktik çıkışlar, gevezelikler değil, iki farklı güç arasında iktidar mücadelesine noktayı koyacak yüksek strateji devrede.

Arınç Saray iktidarını, Sur ve Cizre'de PKK'nın açtığı hendeklere ve tünellere gömecek savaşı başlattı. Gömebilir mi? Devletin ve yüksek bürokrasinin de içinde yer aldığı Saray'a alternatif geniş bir koalisyonun 'sözcüsü' olduğunu dikkate alırsanız, 'evet, gömebilir'. Çelik'in, Başbakanlık başkanlığından ayrılır ayrılmaz sıraladığı Çözüm Süreci'ne yönelik radikal eleştirileri, Arınç'ın çıkışının öncesine yerleştirirseniz, dışlanmış iki silah arkadaşı arasında uyumdan öte, kapsamlı bir stratejinin devreye sokulduğunu görebilirsiniz. Savaş alanı olarak 'Dolmabahçe mutabakatı' üzerindeki yoğunlaşmayı, mutlaka PKK'nın Bahar'la birlikte 35 civarında şehir merkezine yayacağı 'Devrimci Halk Savaşı' ile irtibatlamamız gerekecek. Devlet Şehyedoğlu'da köşeye sıkışmış vaziyette. Sorumlu 'Dolmabahçe Mutabakatı'nda kendini ele veren Saray iktidarı. Türkiye'nin bu badireden en az zararlı çıkabilmesi için, idam cezasının geri gelmesi, Dolmabahçe'de noktalanmış Çözüm Süreci'nin sahiplerinin ipe dizilmesi lâzım. Sakın yanlış anlamayın, bir öneride bulunmuyorum, devlet aklının bu tür badirelerden çıkış yöntemini hatırlatıyorum.

Dolmabahçe Mutabakatı, Erdoğan'ın ve çevresindeki Çözüm Ekibi'nin, PKK tarafından -argo tabirle- tufaya düşürülmesi idi. 'Silah bırakılacak ve kamu düzeni ihlal edilmeyecek' vaadi yüzünden 10 maddelik Öcalan'ın propaganda metni resmîyet kazandı. Erdoğan'ın

gözetdiği asıl hedef ise 7 Haziran seçimlerinin sükûnetle atlatılması ve başkanlık sisteminin önünün açılmasıydı. PKK için bu mutabakatın taktik bir hamle olduğu, 12 saat sonra Demirtaş'ın değişen tavrıyla ortaya çıktı. Erdoğan'ın bu mutabakatı reddetmesi için, Demirtaş'ın 'seni başkan yaptırmayacağız' sloganını devreye sokması ve tam üç haftanın geçmesi gerekti. Saray sözcülerinin '30 yıllık Kürt isyanı sona erdi' alkışlarının 'aldatıldık' feryadına dönüşmesi de bu üç haftanın sonunda gerçekleşti. Davutoğlu da Arınç da bu teşebbüse karşı çıkmıştı.

Arınç ile Erdoğan arasında 'Dolmabahçe Mutabakatı' ekseninde yoğunlaşan polemikğin ayrıntıları çok önemli. Arınç'ın, 'Her aşamadan Cumhurbaşkanlığı'nın haberi vardı.' sözünü, 'yalan' değil de 'dürüstlüğe aykırı' diye Erdoğan'ın reddetmesi, bu konunun gizli kalması için verilen sözlere göndermede bulunuyor. Ayrıca Erdoğan 'benim bilgim haricinde yapıldı' demiyor; tersine 'Benzer toplantılar daha önce de Sadullah Ergin ve Beşir Atalay ile Ankara'da yapıldı.' diyor ve karşı çıktığı şeyin toplantının yapılması değil -Y.A., E.A. ve M.Ü. için- 'Onlarla aynı fotoğraf karesinde olmanız doğru olmaz.' dediğini hatırlatıyor. Kısaca gizli saklı bir ayrıntı yok. Cumhurbaşkanlığı sadece Anadolu Ajansı muhabirinin salona alınıp, Atatürk tablosu önünde Y.A. ile S.S.Ö'nün çektiği fotoğrafa itiraz ediyor.

İki kere ikinin dört ettiği gibi, Dolmabahçe'de yapılan toplantının öncesinin ve sonrasının sonucu, bugün koskoca devletin Sur ve Cizre'de kazılan hendeklere yuvarlanması, ardı arkası kesilmeyen şehit haberleri. Devlet aklının bu durumlarda bulduğu çözüm standart: O hendekleri hatası olanlarla doldurup kapatmak. Tersine bugün iç güvenlik yönetimi hâlâ Dolmabahçe ekibinin elinde ise sözü geçen birinin, taşları yerinden oynatacak şekilde konuşmaya başlaması gerekiyor. Bülent Arınç işte bunu yapıyor. Saray iktidarını Sur'daki, Cizre'deki tünellerin içine sokup, üzerine duvar örüyor."

- Savcılığa göre başvuru; bu yazısıyla Güneydoğu'da yaşanan olaylardan siyasi iktidarı sorumlu tutmuş, "...Dolmabahçe'de noktalanmış Çözüm Süreci'nin sahiplerinin ipe dizilmesi lâzım. Sakın yanlış anlamayın, bir öneride bulunmuyorum, devlet aklının bu tür badirelerden çıkış yöntemini hatırlatıyorum..." şeklindeki sözleri ile halkı askerî darbeye davet etmiş, başta Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere çözüm sürecini yürüten yetkililerin asılması gerektiğini ileri sürmüştür.

28. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi 24/4/2017 tarihinde iddianamenin kabulüne karar vermiş ve E.2017/112 sayılı dosya üzerinden kovuşturma aşaması başlamıştır.

29. 5/4/2018 tarihinde Savcılık, esas hakkındaki mütalaasını sunmuştur. Savcılık mütalaasında başvuru terör örgütü üyesi olma suçunu işlediğini belirterek bu suçtan cezalandırılmasına karar verilmesini talep etmiştir. Mütalaada başvuru anılan suç işlediğine dayanak olarak iddianamede ifade edilen yazılarının yanı sıra değindiği olgulardan bazıları aşağıdaki şekildedir:

- Başvurucunun cep telefonunda yapılan incelemede örgüt üyelerinden O.Ö. isimli kişi ile 13/3/2016 ve 24/6/2016 tarihleri arasında Twitter isimli uygulama üzerinden mesajlaştığı, bu mesajlarda O.Ö'nün başvurucuya "Az evvel beyefendiye selam ve mesajınızı ilettiler FMRCN, çok dua etti, gözlerinin içi ışıladı." şeklinde sözler söylediği ileri sürülmüştür.

- Başvurucunun FETÖ/PDY'nin güdümünde bulunan ve erişimi engellenen Samanyolu Haber, Zaman, Bugün, Cihan, Yeniyön, Özgür Düşünce, Aksiyon dergisi ve Nokta dergisi gibi yayın kuruluşlarının Twitter hesaplarına da pek çok kez giriş yaptığının tespit edildiği ifade edilmiştir.

- Başvurucunun 25/8/2015 tarihli Zaman gazetesinde yayımlanan "İktidarın Kulunu Nasıl Teslim Edecekler" başlıklı yazısında, Taraf gazetesinde yayımlanan bir habere atfen Hükümetin muhalif kesimlere yönelik kapsamlı bir gözaltı operasyonu düzenleyeceğini, yazının son kısmında "...suç işleyenler mahkemede mullaka hesap verecek, sırtını devletin derinlerine yaslayıp bu memleketin değerlerine savaş ilan edenleri ise daha caydırıcı cezalar bekliyor, şer-i şerife uygun bir mecazla ifade edelim, önce çıplak vaziyette katrana batırılacak sonra elleri arkadan bağlı eşeğe ters bindirilip memleketin orta yerinde teşhir edilecekler, adaletin terazisini tersine çeviren zorbalara ise ayak parmaklarının üzerinde yükseltip dükkanlarının kapısına kulaklarından çivilenecek..." şeklinde yorumda bulunarak Hükümetin başına bu olayların geleceğini ima ettiği iddia edilmiştir. Atıf yapılan bu yazının tamamı şöyledir:

"Taraf gazetesinde dün yer alan haber-yorum, Saray'ın niyetlendiği yeni algı operasyonlarını deşifre ediyor.

Habere göre 7 Haziran öncesi son anda vazgeçilen, içinde gazetecilerin ağırlıklı yer tuttuğu muhalif 200 kişiye gözaltı operasyonu yeniden programa alınmış. Kapsam genişletilmiş; HDP'li, MHP'li, CHP'li belediyelerden medyaya kadar birçok kesime yönelik operasyon hazırlığı devam ediyormuş. Maksat 'güç bende' havası oluşturmak, daha doğrusu bir iktidar terörü estirmekmiş. Ne diyelim? Yakışır. Onca hürsüzlüğün, suçun üzerinde oturabilmek için iktidara böyle dört elle ve dört koldan sarılmak gerekir. Ellerinde kalanın iktidar değil, sadece kulpu olduğunun demek hâlâ farkında değiller.

Gazetenin verdiği bilgilerin doğruluğunu, bu mutasavver teröre eşlik eden Havuz Medyası yayımlarından test edebilirsiniz. Birçok haberin ve yorumun arasında İ.K.'nın dünkü 'Entelektüel terör' başlıklı yazısı, saray danışmanları, bazı kamu görevlileri, üç dönem şartına takılanlar, medya patronları ve yandaş kalem sahiplerinden meydana gelen bu 'derin yapının' duygu ve düşüncelerine tercüman olmakla kalmıyor, aynı zamanda operasyonun hedeflerini ve kapsamını da ayan beyan önümüze koyuyor. Taraf'ın haber-yorumuna şüphe ile bakanlar, derin yapı mensuplarından birinin kaleminden çıkma somut bir suç delili olarak bu "kuvvacı" yazıyı okusunlar.

'Acımasız bir direniş dönemi başlayacak.' diyor Yeni Şafak'ta İ.K. Kime karşı? 'Entelektüel teröre' karşı. Suça bulaşmış, yolsuzluk batağına saplanmış iktidar, güç ve şevket sahiplerini savunmak her zaman insanları aptal yerine koymakla ve mantığı tersine çevirmekle mümkündür. Devlet iktidarının bütün ürkütücü araçlarını seferber ederek estireceğiniz terörün karşısında vicdanı ve cesareti dışında dayanağı olmayan kalem sahiplerinden bahsederken tersine çevrilen 'terör' ve 'direniş' deyimleri gibi. Yazıyı, iktidara muhalefet eden namuslu kesimlere, yani 'entelektüel direnişe' karşı 'acımasız bir terör dönemi başlayacak' diye okursanız, Taraf gazetesinde sözü edilen 200 kişinin gözaltına alınacağı algı operasyonunda kalen ve kalemen yer alan bir suikastçıyı tam tüfeğiyle nişan alırken, üstelik yularından yakalamış olursunuz.

Hastalıklı, takıntılı şekilde, daha çok ihtiras ve kibir ile yapıstıkları iktidar kulpu belli ki ellerinde kalmış. Yazıda tek bir 'hak', 'hukuk', 'adalet' ihsası yer almıyor. Geçmişte askeri vesayetçilerin kullandığı 'düşman edebiyatını' orijinal tek bir cümle bile eklemeyen iktidara muhalefet eden herkese karşı topyekûn bir 'millî mücadele' başlatarak sürdürüyor. Demokratik muhalefeti darbeci jargonu ile terörize edip sindirmeye kalkan, meşru yollarla iktidar değişikliği talep edenleri topyekûn 'vatan haini' ilan eden bu ihtiras ve kibirle mefluç kafayı düzeltmeniz imkânsız. İktidara öylesine yapıstıkları ki, vazgeçemiyorlar. Tıpkı askeri vesayetçiler gibi her itirazı 'iç düşmanlara' ve 'iç işgale' bağlayan bu faşist kafanın muhalefete ve demokratik rekabete küçük bir alan açmaya bile razı olması mümkün değil.

Karagül'ün ve havuz medyasında eşine çok rastlanan familyasının yaptığı, sadece kalemle iktidar kulpuna yapışmak veya yapışanlara destek olmaktan ibaret değil. 'Entelektüel direnişe' karşı derin devlet ağzıyla 'topyekûn terör' ilan eden birinin, bu iş için hazırlanan 200 kişilik listede parmağının olmadığını kimse iddia edemez. Onlar oturur, korkudan titreye titreye bir liste hazırlayıp, parçası oldukları kirli düzeni ve suç örgütünü işletip terör estirirken bizim elimiz armut mu toplayacak?

Bana çizmelerimi giydirmesinler, ellerinde kalan iktidar kulpu boğazlarına dizilir. Liste hazırlayanlar, listeye yazıldıklarını unutmasın. Suç işleyenler mahkemede mutlaka hesap verecek; sırtını devletin derinlerine yaslayıp bu memleketin değerlerine savaş ilan edenleri ise daha caydırıcı cezalar bekliyor. Şer'-i Şerife uygun bir mecazla ifade edelim: Önce çıplak vaziyette katrana batırılacak, sonra elleri arkadan bağlı eşeğe ters bindirilip memleketin orta yerinde teşhir edilecekler. Adaletin terazisini tersine çeviren zorbalara ise ayak parmaklarının üzerinde yükseltip, dükkanlarının kapısına kulaklarından çivilenecek."

- 29/10/2015 tarihinde Zaman gazetesinde yayımlanan yazısında, örgütün güdümündeki Koza İpek Grubuna yönelik operasyonları kastederek "Sarayı iktidarının çekirdek kadrosu içinde yer alan ve kendi eserleri olan polislin Kanaltürk'ün kapılarını zorladığı görüntüleri anlattıktan sonra 'Türkiye'nin normal bir ülkeye dönüşebilmesi için kısa bir tedaviden sonra memleketi tımarhaneye çevirmeye azmeden bu güruhu yargı önüne çıkartacak ve inanın itidal içinde cezalarını keseceğiz, bu meczup operasyonları iktidar cazibesinin eseri, belli ki diktatör sonun yaklaştığını görüp ipi koyvermiş." dediği, yazısını ise "Hapse girmeden önce tımarhaneye girecekler, deli gömleği giydirilip kendilerine daha fazla zarar vermeleri önlenecek, tedavi edilecekler, akıl sağlıklarına kavuşmuş gözleri kafaları sarılı yargının önüne çıkarılacaklar ve hesap verecekler." şeklinde bitirdiği "Hapisten Önce Tımarhaneye Girecekler" başlıklı bu yazının tamamı şöyledir:

"Bıçağı iki eliyle tutup, herkesin gözleri önünde vahşi çılgınlık atarak hasmına saplıyor. Lâkin bıçağı sapından değil, keskin tarafından tutuyor ve iki eli de paramparça oluyor. Katilin de zalimin de bir hukuku var; ellerini saracağız, ama sonra hapishaneden önce tımarhaneye göndereceğiz. Gözü bu kadar dönmüş, bu kadar tedbirsiz ve fütursuz etrafa dehşet saçanların kendilerinden de korunması lâzım. Bu yüzden Saray İktidarı'nın çekirdek kadrosu içinde yer alan ve kendi eserleri olan polislin Kanaltürk'ün kapılarını zorladığı görüntüleri televizyondan hep birlikte, birbirlerine "çak" yaparak sevinç naraları içinde izleyen meczup taifesinin yakınlara sesleniyorum: Bu çılgın operasyonlarda katkısı bulunanların arasından 1 Kasım gecesi kısa bir mektupla kendine fenalık yapmak isteyenler çıkabilir; aman engel olun, onlar bu memleketi çok lâzım. Türkiye'nin hukukun işlediği, temel hakların güvencede olduğu "normal" bir ülkeye dönüşebilmesi için, kısa bir tedaviden sonra memleketi tımarhaneye çevirmeye azmeden bu güruhu yargı önüne çıkartacak ve inanın itidal içinde cezalarını keseceğiz.

Bu meczup operasyonları, iktidar cezbisinin eseri. Belli ki diktatör, sonun yaklaştığını görüp ipi koyvermiş. Önüne gelen kamuoyu araştırmaları tek başına iktidar umudu verse, seçimden beş gün önce böyle bir çılgınlığa yol verir mi? Özel kalem müdürlerinin ve danışmanların kişiliği ve eğilimi hep hadım ağası sakinliği ile "kraldan çok kralcı olmak"la mâluldür; kendi mevcudiyetleri ancak böyle anlam kazanır. Nasıl olsa hesabı lider verecek! Liderin kafası karışksa, çaresiz kalmışsa, kendisi de cebzeye tutulmuşsa çılgın teşebbüslere onay vermeye başlar. Koza-İpek Grubu'na kayyum atama kararından sonra çekirdek kadrodan gelen sevinç çılgınlıklarını duydu mu? Biri kendini tutamıyor, geri kalan medya gruplarının da aynı akıbete uğrayacağını söylüyor. Bütün bu naralar, efelemeler kime

yarıyor? 'Yoksa bu adamlar muhalefetin ajanları mı; amaçları AK Parti'ye oy kaybettirmek mi?' diye soracaksınız, biliyorum. Hayır değil, bunlar iktidar cezbisine tutulmuş meczuplar.

Bu operasyon ekibinin yargıda boşluk dolduran uzantıları olduğu, Başsavcılığın basın açıklamasında kendini gösteriyor. Hiçbir savcı veya az buçuk hukuk okumuş biri, Başsavcılığın açıklamasında geçen 'devlet aleyhine örgüt lehine algı operasyonu faaliyeti' ibaresini, başka türlü o metnin içine yerleştiremez. Ne demek 'algı operasyonu'? Böyle bir suç mu var? Nerede yazıyor? İş üstünde yakalanan hırsızın, yolsuzun şayet iktidarda ise çıkan haberler hakkında 'algı operasyonu' savunmasının bir savcının basın açıklamasında ne işi var? Ayrıca hangi savcı aynı açıklamada, bir mahkeme kararı olmadan koca bir topluluğu 'terör örgütü' olarak niteleyebilir? Üstelik kayyum atama gerekçesini olmayan bu örgüte finansal destek sağlamak şeklinde temellendirebilir? Birkaç gün önce dönemin başbakan yardımcısı bu ibarenin MGK kararları içinde bile yer almadığını açıklamadı mı? Daha ötesi de var: CMK 133. madde bir tedbir kararının kaynağı; neyin tedbiri alınıyor? Atanan yönetim kurulu üyelerinin AK Partili veya iktidara yakın olması, gelen kayyumun şirketi devralmadan televizyon yayını durdurmasını tarafsız bir yargı kararı ile bağdaştırabilmek için bu kararda imzası bulunanlar galiba yargı önünde hesap verirken epeyce zorlanacaklar. Bu kadar zorlama, bu kadar hukuka aykırılık, bu kadar pervasızlık, bu kadar tedbirsizlik Saray İktidarı'nın çivisinin çıktığını gösteriyor.

Hapse girmeden önce tumarhaneye girecekler. Deli gömleği giydirilip, kendilerine daha fazla zarar vermeleri önlenecek, tedavi edilecekler. Akıl sağlıklarına kavuşmuş, gözleri kafaları sarılı yargının önüne çıkartılacaklar ve hesap verecekler. Sırf kirli iktidara tutunmak için işledikleri suçların, dünyaya rezil ettikleri ülkenin, çivisini çıkarttıkları devletin ceremesini ödeyecekler."

30. Başvurucunun soruşturma ve kovuşturma aşamalarındaki savunmaları özetle şöyledir:

- Telefonundaki mesajlaşma içeriğiyle ilgili olarak bu ifadenin Fetullah Gülen için kullanılmadığını, sadece siyasetçiler için, özellikle cumhurbaşkanlığı, başbakanlık ve bakanlık yapmış olanlar ve milletvekilleri için kullanıldığını, O.Ö.yü bir sosyal bilimci olduğu için de tanıdığını, onunla aşırı derecede bir muhabbetinin ve samimiyetinin bulunmadığını, *beyefendi* ile ilgili olarak kimin kast edildiğini de tahmin ettiğini ancak iktidar çevrelerindeki siyasetçiler arasında tartışmaya yol açmaması ve bir dava konusu yapılmaması için bu tahminini söylemeyeceğini belirtmiştir.

- FETÖ/PDY'ye müzahir sitelere girmesi ile ilgili olarak bu hususa ilişkin raporun yanlışlarla dolu olduğunu, ceza infaz kurumunda bulunduğu tarihte sitelere girmesi gibi bir durumun ortaya çıktığını ve bu raporun tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

- Suçlamaya konu yazıların 17-25 Aralık soruşturmalarına ilişkin 2013 ve 2014 yıllarındaki yazılar olduğunu, bu soruşturmaların daha önce darbe girişimi olarak nitelendirildiği bir iddianamenin bulunmadığını, suçlamaya konu yazılarının suç oluşturmadığını, o dönemde başka gazetelerde yazılan yazılarda ve bazı siyasetçiler tarafından da benzer söylemlerde bulunulduğunu ileri sürmüştür.

- "Türkiyenin Yeni Aktörleri" başlıklı yazısına ilişkin olarak başvurucu, bu yazısında demokrasinin inkıtaya uğraması endişesinden, Türkiye'de bir darbe ve yeniden vesayet düzenine dönme ihtimalinin olmadığından bahsettiğini, Savcılığın iddia ettiği gibi bir darbe imasının bulunmadığını belirtmiştir.

- "*Devri Sabık Yaklaşırken*" başlıklı yazısına ilişkin olarak başvuru, bu yazısında iktidar sahiplerinin kanunsuz eylemleri ve işlemleri nedeniyle yargı önünde hesap vereceğinden bahsettiğini, sandıktan çıkan bir iktidarın suçlarını yine sandıktan çıkan ve bu konuda yetkiler alan bir iktidarın yargıya taşımış ve parlamentere denetim yollarını açmış olacağını, bütün yazılarında iktidara yönelik eleştirilerinde demokratik alternatiflerden, parlamentere sistemin çözüm bulma yeteneğinden, demokrasi ve hukuka bağlılığından bahsettiğini, iktidarın hukuka aykırı eylemlerinin yargılama konusu olacağını söylemenin suç oluşturmadığını, hukuki bir prosedür olan yargılamadan bahsettiğini ifade etmiştir.

- "*İktidarın Kulpunu Nasıl Teslim Edecekler*" başlıklı yazısına ilişkin olarak başvuru; bu yazının iktidara karşı yazılmış bir yazı değil bir polemik yazısı olduğunu, İ.K. adlı köşe yazarının bir yazısına cevaben bu yazıyı yazdığını, bu yazıda Hükümetin başına gelecek olaylardan bahsetmediğini, bu yazının İ.K. gibi devlet gücünü arkasına alarak tehdit savurduğunu iddia ettiği kişilere yönelik bir cevap niteliği taşıdığını, yazıda geçen cezalandırma yöntemini bu kişilerin teşhir edileceklerini ve rezil olacaklarını ifade etmek amacıyla mecazen kullandığını, yazının bu bağlamının soruşturma makamlarınca görmezden gelindiğini, söz konusu yazının düşünce özgürlüğü adına, demokrasi adına, çoğulcu bir toplum adına yazıldığını belirtmiştir.

31. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 6/7/2018 tarihli kararıyla başvurucağın silahlı terör örgütüne üye olma suçundan 10 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve tutukluluk hâlinin devamına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Sanık Mümtazer TÜRKÖNE'nin örgüte müzahir Zaman Gazetesi'nde yazarlık yaptığı, sanığa ait cep telefonu üzerinde yapılan incelemede örgütün elemanlarından O.Ö. isimli kişi ile 13/03/2016 ve 24/06/2016 tarihleri arasında twitter isimli uygulama üzerinden mesajlaştığı, bu mesajlarda O.Ö. isimli örgüt mensubunun sanık Mümtazer'e 'az evvel beyefendiye selam ve mesajınızı ilettiler FMRCN, çok dua etti, gözlerinin içi ışıladı' şeklinde mesajlar yazdığını görüldüğü, sanığın 19/03/2016 tarihli Zaman Gazetesi'nde yayınlanan köşe yazısında 'Devr-i Sabık yaklaşırken' başlıklı yorumunda; askeri vesayet dönemi nasıl Ergenekon ve Balyoz fırtınaları ile kapandıysa Erdoğan dönemi de dava dosyaları ikmal edilerek tarihin kucağına öksüz bir çocuk gibi emanet edilecek dedikten sonra, sürecin tekrar başlayacağını söylediği, sanığın 25/08/2015 tarihli Zaman Gazetesi'nde yayınlanan 'İktidarın kulpunu nasıl teslim edecekler' başlıklı yazısında Taraf Gazetesi'nde yayınlanan bir habere atfen Erdoğan hükümetinin muhalif kesimlere yönelik kapsamlı bir gözaltı operasyonu düzenleyeceğini, yazının son kısmında 'suç işleyenler mahkemede mutlaka hesap verecek, sırtını devletin derinlerine yaslayıp bu memleketin değerlerine savaş ilan edenleri ise daha caydırıcı cezalar bekliyor, şer-i şerife uygun bir mecazla ifade edelim, önce çıplak vaziyette katrana batırılacak sonra elleri arkadan bağlı eşeğe ters bindirilip memleketin orta yerinde teşhir edilecekler, adaletin terazisini tersine çeviren zorbalara ise ayak parmaklarının üzerinde yükseltilip dükkanlarının kapısına kulaklarından çivilenecek' şeklinde yorum yaptığı, sanığın 04/02/2016 tarihli köşe yazısında 'Dolmabahçe mutabakatında kendini ele veren saray iktidarı Türkiye'nin bu badireden en az zararlı çıkabilmesi için 'idam cezasının geri gelmesi, dolmabahçe noktalanan çözüm sürecini sahiplerinin ipe dizilmesi lazım' dediği, sanığın söz konusu yazıları yayımlandıktan kısa bir süre sonra örgütün elebaşı Fethullah Gülen'in kendi güdümündeki Herkül.org isimli internet sitesinde cennetin kılıçların gölgesinde olduğunu, savaş durumunda kılıcın hakkını vermek gerektiğini söylediği, sanığın 20/03/2015 tarihli yazısında 'Yeni yetme bir devlet değiliz,

bürokrasinin devlet menfaatlerini koruma içgüdüsü bu sefer halka da güven verebilir. Demek ki sivil asker devlet bürokrasisi kapikulu düzeninden çıkacak yeniden özgüven kazanacak ve sorumluluklarını yerine getirecek... otokrasiyi tasfiye edip yeni bir dönem başlatacak" şeklinde yorumlarda bulunduğu, sanığın 08/02/2015 tarihinde Zaman Gazetesi'nde yayınlanan yazısında, Cumhurbaşkanının kendisine yönelik tehdit iddiaları ile ilgili bir yazı kaleme aldığı yazının sonunu ise "Tanrı Cumhurbaşkanını korusun" şeklinde bir cümle ile bitirdiği, 30/01/2015 tarihli yazısında 'Devletin şaflttın kaydığını' söylediği, sanığın 17/03/2015 tarihinde aynı gazetede yayınlanan yazısında Erdoğan döneminin sona erdiğini, Cumhurbaşkanlığında üretilen siyasi ve ekonomik krizlerin bunu gösterdiğini söylediği, sanığın 12/12/2014 tarihinde yayınlanan yazısında dinin Cumhurbaşkanının devlet tekelinde sıradan bir iktidar sopası olarak kullanıldığını söylediği, sanığın 08/01/2015 tarihinde Zaman Gazetesi'nde yayınlanan yazısında Fethullahçı örgütü kastederek 'mevcut olmadığı mahkeme kararı ile tespit edilen bir örgütü kırmızı kitaba nasıl koyacaksınız' diyerek Fethullahçı yapıyı savunduğu, sanığın 29/10/2015 tarihinde Zaman Gazetesi'nde yayınlanan yazısında örgütün güdümündeki Koza İpek Grubuna yönelik operasyonları kastederek 'Saray iktidarının çekirdek kadrosu içinde yer alan ve kendi eserleri olan polisin Kanaltürk'ün kapılarını zorladığı görüntüleri anlattıktan sonra 'Türkiye'nin normal bir ülkeye dönüşebilmesi için kısa bir tedaviden sonra memleketi tırmahaneye çevirmeye azmeden bu güruhu (hükümeti) yargı önüne çıkartacak ve inanın itidal içinde cezalarını keseceğiz, bu meczup operasyonları iktidar cazibesinin eseri, belli ki diktatör (cumhurbaşkanı) sonun yaklaştığını görünüş ipi koyvermiş' dediği, sanığın 17/12/2014 tarihinde yayınlanan yazısında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ı kastederek 'bize düşen sadece başkalarından esirgediği hukuku ondan esirgememek, kamudan aldığı gücü kullanarak yolsuzluk yaptıysan yargılanırsın, bunu örtmek için suç işlediysen ayrıca yargılanırsın... çok uzak bir gelecekte değil çok yakında' dedikten sonra 'dosyalar kabardığı suçlar çoğaldı demek ki temizlik günleri yaklaştı' dediği, sanığın 16/12/2014 tarihinde yayınlanan yazısında korkunun saraya sığmadığını, sarayın iyice zıvanadan çıktığını söylediği, sanığın 18/12/2014 tarihinde Zaman Gazetesi'nde yayınlanan yazısında Erdoğan'ın islamcılığa sığındığını söyledikten sonra Fethullahçı yapıya yönelik operasyonları kastederek savaş yürüttüğünü söylediği, sanığın 22/01/2015 tarihinde yayınlanan yazısında 17-25 Aralık soruşturmaları ile ilgili yüce divan oylamasına atfen Cumhurbaşkanının artık bir diktatör olduğunu, bazı bakanların yüce divana gönderilmesinin engellenmesinin bedelinin ağır olacağını söylediği, sanığın 29/09/2015 tarihinde yayınlanan yazısında Fethullahçı örgütün güdümündeki Kimse Yok mu derneğinin faaliyetlerini övdükten sonra hükümeti kastederek iktidar zorbalığına rağmen en hassas köklü geleneklerimiz devam ediyor diyerek yazısını bitirdiği, sanığın 05/02/2015 tarihinde Zaman Gazetesi'nde yayınlanan yazısında, Fethullahçı terör örgütünün finans kaynaklarından olan Bankasya isimli bankaya el konulmasını eleştirerek, cumhurbaşkanını eline makineli tüfeği alarak ekonomiyi yavlatm ateşine tumakla suçladığı, Bankasya dışındaki tüm bankaların diktatörün bankası olduğunu iddia ettiği, Cumhurbaşkanını Erdoğan'ı diktatörlükle itham ettikten sonra otokrasi oluşturmak istediğini söylediği, sanığın 06/02/2015 tarihinde yayınlanan Yolun sonu görünüyor başlıklı yazısında, Bankasya operasyonlarını kastederek 'Erdoğan ve şerikleri yargılanırken neler hissedeceksiniz? Gazetelerde, televizyonlarda boy boy Erdoğan ve onun yanında suça bulaşmış iktidar sahiplerinin yargılanma haberleri yer alacak' dedikten sonra yazısını 'Diktatör olmayı beceremeyenler... yargı önüne çıkarlar... sadece yolun sonunu haber verirler' dediği, sanığın 06/01/2015 tarihinde yayınlanan cezası Çamlıca'dan kalkacak olanlar başlıklı yazısında Cumhurbaşkanı'nı kastederek 'Oyunuzu vereceğiniz parti, inanacağınızı gazete ve televizyon, itaat edeceğimiz lider ve cezasının kaldırılacağı cami, hepsi belli öbür taraftı ancak Allah bilir' dediği, sanığın 17 Aralık operasyonunun sonrasında Zaman Gazetesi'nde 22/12/2013 tarihinde yayınlanan Gemi Hızla Su Alıyor isimli yazısında, 29/12/2013 tarihinde yayınlanan Yargı Başbakanın siyasi rakibi mi isimli yazısında, 10/01/2014 tarihinde yayınlanan Cumhurbaşkanını freni patlayan kamyonu durdurabilir mi isimli

yazısında, 31/01/2014 tarihinde yayınlanan *Paranın iktidarı* isimli yazısında, 02/03/2014 tarihinde yayınlanan *Adalet Elbette Yerini Bulur* isimli yazısında, 14/03/2014 tarihinde yayınlanan *Yangında Delil Yok Etmek* isimli yazısında 17/25 Aralık soruşturmasının sözde yolsuzluk kisvesi altında örgüt elebaşı Fetullah Gülen tarafından verilen talimat doğrultusunda fetullahçı polis ve sözde yargı mensuplarıyla hükümeti devirmek amacıyla yapıldığını bildiği halde bu soruşturmaların sanki hukuka uygun şekilde yapılan soruşturmalar olduğu izlenimi yaratmaya çalıştığı, sanığın bu şekilde süregelen ve devamlılık arz eden terör örgütü lehine propaganda yazılarının TCK'nın 314/2 maddesinde belirtilen terör örgütü üyeliği suçunu oluşturduğu... [değerlendirilmiştir.]”

32. Başvurucu, bu karara karşı istinaf yoluna başvurmuştur.

33. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi 25/6/2019 tarihinde başvurunun istinaf talebinin esastan reddine karar vermiştir.

34. Bölge Adliye Mahkemesi kararına karşı temyiz yoluna başvurulmuş olup temyiz incelemesi bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla devam etmektedir.

IV. İLGİLİ HUKUK

35. İlgili ulusal ve uluslararası hukuk için bkz. *Şahin Alpay* ([GK], B. No: 2016/16092, 11/1/2018, §§ 41-64) başvurusu hakkında verilen karar.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

36. Mahkemenin 27/11/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

1. Tutuklamanın Hukuki Olmadığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

37. Başvurucu; kuvvetli suç şüphesi, kaçma ve delilleri karartma şüphesi olmadan gazetecilik faaliyetleri nedeniyle tutuklandığını, tutuklama kararının gerekçesiz olduğunu, tutuklama kararında tutuklamaya alternatif tedbirlerin neden yetersiz kalacağını açıklamadığını, tutuklamanın ölçsüz olduğunu, kolluk ifadesinde kendisine sorulan yazılarda herhangi bir suç unsurunun bulunmadığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

38. Başvurucu ayrıca muhalif bir kişi olarak susturulmak amacıyla tutuklandığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkıyla bağlantılı olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 18. maddesinin de ihlal edildiğini iddia etmektedir.

39. Bakanlık görüşünde; tutuklamaya dair verilen kararlara ilişkin gerekçeler kapsamında başvurunun tutukluluğunun keyfi olduğunun savunulamayacağı, nitekim başvuru hakkında ilk derece mahkemesince mahkûmiyet kararı verildiği belirtilmiştir. Bakanlık ayrıca başvurunun üzerine atılı suçun 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe girişimi sonrası olağanüstü hâl uygulamasına gidilmek zorunda kalınan eylemler ile alakalı olduğunu, başvurunun şikâyetine ilişkin yapılacak incelemenin Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılması gerektiğini belirtmiştir.

40. Başvurucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanında sadece köşe yazılarına dayalı olarak suçlandığını, bu yazıların dışında terör örgütü üyeliğine delalet eden hiçbir kanıtın bulunmadığını, Anayasa Mahkemesinin gazetecilerin yazıları dolayısıyla tutuklanmasının hak ihlali olduğu yönündeki önceki kararlarından farklı bir değerlendirme yapılmasını gerektiren bir durumun olmadığını, daha önce soruşturma konusu yapılmayan ve 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanunu'ndaki sürelere uyulmadan dava konusu yapılan yazıları nedeniyle tutuklandığını, bu tutuklamanın kanuni dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürmüştür. Başvurucu; ayrıca suçlamaya konu yazıların bağlamından kopartıldığını, kullandığı mecazi ifadelerin yanlış yorumlandığını, yazılarında demokratik yöntemleri savunduğunu, iktidarı eleştirdiğini ve eleştiri sınırlarını aşmadığını ileri sürmüştür. Başvurucu, son olarak somut olayda tutuklama nedenlerinin bulunmadığını, tutukluluğun devamı kararlarının gerekçesiz olduğunu belirtmiştir.

b. Değerlendirme

41. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması*" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

42. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması*" kenar başlıklı 15. maddesi şöyledir:

"Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir."

Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddî ve manevî varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz."

43. Anayasa'nın "*Kişi hürriyeti ve güvenliği*" kenar başlıklı 19. maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

"Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir."

...

Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir."

44. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun bu bölümdeki iddialarının Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamında, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Anayasa Mahkemesinin bu

bağlamdaki incelemesi, başvuru hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılması ile yargılamanın muhtemel sonuçlarından bağımsız olarak tutuklamanın hukukiliğinin değerlendirilmesiyle sınırlı olacaktır. Öte yandan Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edilip edilmediği incelenirken her bir başvuru kendi koşullarında değerlendirilecektir.

i. Uygulanabilirlik Yönünden

45. Anayasa Mahkemesi *Aydın Yavuz ve diğerleri* (aynı kararda bkz. §§ 187-191) kararında, olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemlerde alınan tedbirlere ilişkin bireysel başvuruları incelerken Anayasa'nın 15. maddesinde ortaya konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin güvence rejimini dikkate alacağını belirtmiştir. Buna göre olağanüstü bir durumun bulunması ve bunun ilan edilmesinin yanı sıra bireysel başvuruya konu temel hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden tedbirin olağanüstü durumla bağlantılı olması hâlinde inceleme Anayasa'nın 15. maddesi uyarınca yapılacaktır.

46. 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe teşebbüsünden sonra Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu 21/7/2016 tarihinde olağanüstü hâl ilan edilmesine karar vermiş, daha sonra da olağanüstü hâl birçok kez uzatılmıştır. Olağanüstü hâl ilanı nedenlerinin başında darbe teşebbüsü gelmektedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 224, 226). Olağanüstü hâl ilanı ile darbe teşebbüsünden kaynaklanan tehlikenin yanı sıra bu teşebbüsün arkasında olduğu değerlendirilen FETÖ/PDY'den kaynaklanan tehdit ve tehlikenin de bertaraf edilmesinin amaçlandığı görülmektedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 48, 229). Nitekim darbe teşebbüsünün arkasındaki yapılanmanın FETÖ/PDY olduğuna ilişkin kamu makamlarınca ve soruşturma mercilerince yapılan değerlendirmeler olgusal temellere dayanmaktadır (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 216).

47. Başvurucunun tutuklandığı tarihte Türkiye'de olağanüstü hâl yönetim usulü yürürlüktedir. Tutuklama kararında, başvurucunun darbe teşebbüsünün arkasındaki yapılanma olduğu belirtilen FETÖ/PDY'ye yardım ettiği ileri sürülmüştür (bkz. § 20). Dolayısıyla başvurucunun tutuklanmasına dayanak olan suçlamanın olağanüstü hâl ilanını gerekli kılan olaylarla ilgili olduğu görülmektedir (aynı yöndeki değerlendirme için bkz. *Turhan Günay* [GK], B. No: 2016/50972, 11/1/2018, §§ 53-56).

48. Bu itibarla olağanüstü hâl ilanına sebebiyet veren olaylar kapsamında bir suçlamayla tutuklanan başvuru hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin hukuki olup olmadığının incelenmesi Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacaktır. Bu inceleme sırasında öncelikle başvurucunun tutuklanmasının başta Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri olmak üzere diğer maddelerinde yer alan güvencelere aykırı olup olmadığı tespit edilecek, aykırılık saptanması hâlinde ise Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlerin bu aykırılığı meşru kılıp kılmadığı değerlendirilecektir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 193-195, 242).

ii. Kabul Edilebilirlik Yönünden

49. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

iii. Esas Yönünden

(1) Genel İlkeler

50. Anayasa Mahkemesinin gazetecilerin tutuklanmasının Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı bağlamında tutuklanmanın hukukiliğine ilişkin başvuruları incelerken gözönünde bulunduracağı genel ilkeler için bkz. *Şahin Alpay* (aynı kararda bkz. §§ 77-91) başvurusu hakkında verilen karar.

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

51. Başvurucu 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır. Dolayısıyla başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin kanuni dayanağı bulunmaktadır.

52. Kanuni dayanağı bulunduğu anlaşılan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığı ve ölçülülüğü incelenmeden önce tutuklanmanın ön koşulu olan *suçun işlendiğine dair kuvvetli belirtinin* bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekir.

53. Somut olayda tutuklama kararında; başvurunun FETÖ/PDY adına yayın yapan gazetede yazar olduğu ve yazıları ile bu örgütün amaçlarına hizmet ettiği, bu suretle örgüt üyesi olmamakla birlikte söz konusu örgüte yardım ettiği belirtilmiştir. İddianamede ise başvurunun hangi yazılarının suçlamaya konu edildiği ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra Cumhuriyet savcısının yargılama aşamasında bildirdiği esas hakkındaki mütalaasında ve ilk derece mahkemesinin mahkûmiyet kararında, iddianamede değinilenlerin dışında bazı başka yazılara, başvurucuya ait bir mesajlaşma içeriğine ve başvurunun FETÖ/PDY'ye müzahir bazı internet sitelerine girdiği hususuna da değinildiği görülmektedir.

54. Başvurunun tutuklanmasına dayanak gösterilen olguların temelde gazete yazılarından oluştuğu görülmektedir. Soruşturma makamları genel olarak başvurunun bu yazıları FETÖ/PDY'nin amaçları doğrultusunda yazdığını ileri sürmüşlerdir.

55. Söz konusu yazıların suça ilişkin kuvvetli bir belirti niteliğinde olup olmadığına belirlenmesinde yazıların kimin tarafından kaleme alındığı, bağlamı, yazılardaki ifadeler ile yazıların kaleme alındığı ve yayımlandığı koşulların birlikte dikkate alınması gerekir. Başvurucunun Zaman gazetesi yazarı olması ve yazılarının Zaman gazetesinde yayımlanmış olması tek başına kuvvetli suç şüphesinin varlığını göstermeye de Zaman gazetesinin FETÖ/PDY ile irtibatı bulunan bir yayın organı olduğunun birçok soruşturma ve kovuşturma belgesinde ifade edilmesi nedeniyle bu hususun tümüyle göz ardı da edilmemesi gerekir. Nitekim Anayasa Mahkemesi de *İlhan İşbilen* (B. No: 2016/3704, 29/5/2019, § 49), *Mehmet Özdemir* (B. No: 2017/37283, 29/11/2018, § 84), *Mustafa Ünal* (B. No: 2017/21149, 28/11/2018, § 62) ve *Fevzi Yazıcı* (B. No: 2016/59786, 13/9/2018, § 49) kararlarında başvuru sahiplerinin Zaman gazetesinde genel müdür, genel yayın yönetmeni, Ankara temsilcisi veya görsel yönetmen-grafik tasarım sorumlusu olarak görev yapmasını örgütsel ilişki bağlamında, kuvvetli belirti değerlendirmesinde dikkate almıştır.

56. Suça konu edilen yazıların içeriği, bağlamı ve yayımlandığı koşullar incelendiğinde ise yazıların bir kısmının *17-25 Aralık soruşturmaları* sürecinde ve sonrasında kaleme alındığı görülmektedir. Bu soruşturmanın FETÖ/PDY ile bağlantılı oldukları belirtilen savcı ve hâkimler ile kolluk görevlileri tarafından bazı siyasilere ve bunların

yakınları ile kamuoyunun tanıdığı bir kısım iş adamı hakkında *yolsuzluk* yaptıkları iddiasıyla başlatıldığı ve 2013 yılının sonunda gerçekleştirilen operasyonlarda bu kişilerle ilgili bazı koruma tedbirlerinin uygulanmasına çalışıldığı bilinmektedir. Bu soruşturma süreçlerindeki uygulamalar, FETÖ/PDY'nin faaliyetlerinin Hükümeti devirmeye yönelik olduğu yönündeki soruşturma ve yargılamaların temel dayanağını oluşturmaktadır (*Hüseyin Korkmaz*, B. No: 2014/16835, 18/7/2018, § 76; *Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 30). Nitekim Anayasa Mahkemesi, bu soruşturma süreçlerinde görev alan bazı yargı mensupları ve emniyet görevlileri hakkında uygulanan tutuklama tedbirlerinin hukuki olduğuna dair çok sayıda karar vermiştir (diğerleri arasından bkz. *Hikmet Kopar ve diğerleri* [GK], B. No: 2014/14061, 8/4/2015, §§ 74-87; *Mustafa Başer ve Metin Özçelik*, B. No: 2015/7908, 20/1/2016, §§ 134-161). Bu kişiler hakkında verilen mahkûmiyet kararları da kesinleşmeye başlamıştır.

57. Bu kapsamda başvurunun henüz 17-25 Aralık soruşturmalarına ilişkin operasyonların devam ettiği süreçte 24/12/2013 tarihinde yayımlanan "*Başbakan Kaybettiği Savaşı Sürdürüyor*" başlıklı yazısında "... *Başbakanımız ... kaybettiği bir savaşı cansiperane şekilde sürdürmeye çalışıyor ... Velev ki Cemaat'i* [FETÖ/PDY] *önce didik didik doğradı sonra da darmadağın etti. Eline ne geçer? Durduramaz mı? ...Başbakan'ın Hocaefendi'ye* [Fetullah Gülen] *karşı giriştiği polemik, onun gibi kendini kanıtlamış bir liderin ferasetine aykırı. 'Cemaat' bir siyasi parti değil, üstelik ahlaki-vidani bir prensibe dayanıyor. Üstelik bu savaşta 'Cemaatin' -in'de yaşadıklarına göre- kaybedecek kaşaneleri yok. Siyasi iktidarlar, bir araya getirdikleri çıkar ortaklığı bitince dağılırlar. 'Cemaat' bir gönüllüler hareketi ve gücünü 'alma'ya değil 'verme'ye dayandırıyor. İktidar baskısı, böyle yapıları dağıtmaya yetmez, tam tersine güçlendirir ... Yolsuzluk batağına saplanmış bir hükümet, evrensel boyut kazanmış böyle bir sivil-gönüllü hareketin neresini budayabilir? 'Budadı' diyelim, kendisine ne fayda sağlayabilir?/Hocaefendi, Başbakan'a çareyi gösteriyor: 'Aklan' diyor, 'vahdetti temin et, vıfak ve ittifak yollarını araştır'. Başbakan ise, geçmişte darbecilere karşı sert duruşunu 'bir tek geri adım atmayacağız' diye bu sefer pamuk gibi insanlara karşı gösteriyor. Siyaseti çöküyor, itibarı darmadağın oluyor. Peşinen kaybettiği savaşı, ısrarla sürdürüyor. Adaletin terazisi artık başbakanın elinde değil, o da bir kefedede tartılıyor ve hızla ağırlığı azalıyor." şeklinde ifadeler kullandığı, başvurunun ayrıca bu soruşturmalar kapsamında tutuklanan bazı şüphelilerin serbest bırakılması üzerine kaleme aldığı 3/3/2014 tarihli "*Adalet Elbette Yerini Bulur*" başlıklı yazıda "...ama adaletin çekingen yüzünü göstermesi için daha vakit var. Güç Başbakan'ın elinde olduğuna göre onun hakkına 'aslan payı' düşüyor ... Türkiye'nin gelip takıldığı bu dar boğaz aslında AK Parti'nin kurumsal kimliğinin değil, Erdoğan ve çevresindeki küçük bir azınlığın eseri. Dershaneleri kapatma teşebbüsüne, AK Parti içinden ne kadar büyük bir tepki geldiğini ve bu direncin Erdoğan'ın ısrarı ile aşıldığını hatırlatalım. Mevcut savaş, kişisel bir savaş olarak sürüyor. Ne kadar güçlü bir lider olursa olsun, AK Parti'nin kurumsal kişiliği ile Erdoğan'ı ayırdığımız zaman her şeyin rengi değişiyor. Erdoğan kazanamayacağı bir savaşa, hesap hatası yaparak girdi; şimdi kişiselleştirerek sürdürüyor. Böylece istikrarın kurucu aktörü olmaktan çıkıp, sürdürülmesi mümkün olmayan bir güvensizlik ortamının müsebbibine dönüşüyor. Savaşın kişisel niteliğini görmek için şu sorunun peşine düşmek yeterli: Bir siyasi parti, doğal seçmen tabanını oluşturan bir Cemaat'e karşı neden ölümüne bir savaş açar? Bir parti seçim kampanyasını, rakip partilere karşı değil de neden kendi seçmen kitlesine karşı yürütür? Kurumsal yapısı ve refleksleri ile bir siyasi parti, böyle bir hatayı nasıl yapar? ..." şeklinde değerlendirmelerde bulunduğu görülmektedir.*

58. Öte yandan 14/3/2014 tarihli *Yangınla Delil Yok Etmek* başlıklı yazısında ise başvuru -FETÖ/PDY ile bağlantılı yargı mensuplarınca FETÖ/PDY'nin amaçları doğrultusunda başta TSK olmak üzere farklı kamu kurum ve kuruluşlarındaki örgüt mensubu

olmayan kamu görevlilerini tasfiye etmek ve farklı sivil çevrelerde örgütün çıkarlarına aykırı davrandığını düşündüğü kişileri etkisizleştirmek amacıyla yürütüldüğüne yönelik olarak soruşturma organlarınca değerlendirmelerin bulunduğu- Ergenekon, Balyoz ve Askerî Casusluk gibi bazı davalarda tahliye ve infazın durdurulması gibi kararlara ilişkin tepkisini "... Ergenekoncular kimin marifetiyle ve neden çıktı? 'Millî orduya kumpas kuruldu' lafı üzerine kapsamlı bir strateji nasıl inşa edildi? Tek bir delil, tek bir dayanak olmadan Cemaat neden 'örgüte' dönüştü? İnsanların inançları, ahiretleri hangi kıstaslarla bu kadar ucuz sorgulanır oldu? Yargıyı kendine bağlamış, polisi şamar oğlanına çevirmiş bu kadar muktedir bir iktidar hangi pişkinlikle, 'paralel devlet' hayaleti üzerine bir yığın suç isnad edebildi? İcat ettiği günah keçilerinden şikâyet ederken, neden hiç muktedir olduğunu hatırlamadı? Bu kadar güç, bu kadar yolsuzluk ve bu kadar hukuksuzluktan sonra biçare mazlum rolünü hangi yüzle üstlendi? / Bütün bu soruların tek cevabı var: Çaresizlik. Muktedirlerin çaresizliği sadece kendilerini değil, çevrelerini de bitirir. Hırsızın cesareti de çaresizliğinin eseridir. Rezilane, pespaye bir cesaret; ama neticede pervasız bir cesaret. Yolsuzluk delillerini yok etmek için devlet arşivlerini, dolayısıyla hafızamızı küle çevirmeye azmetmiş bir iktidarla karşı karşıyayız. Allah hepimizi, yolsuzluğu örtmek için ülkeyi yangın yerine çevirmeye azmetmiş bu iktidardan korusun..." sözleriyle dile getirmiştir.

59. Ayrıca 2015 yılında yapılan genel seçimlerden kısa bir süre önce kaleme alınan 19/3/2015 tarihli "Devri Sabık Yaklaşırken" başlıklı yazıda başvuru "Bir 'devr-i sabık' olacak mı? Mutlaka ve kaçınılmaz biçimde ... İktidar suç bastırma için hukuku alt-üst etmeseydi, düşmanlar icat etmek için cadı avı başlatmasaydı bugün büyüyen 'yönetim zaafı', 'kriz manzaraları' ortaya çıkar mıydı? Finans sistemindeki kırılmanın 'Bank Asya'ya çökme operasyonunun' sonucu olduğunu görmek için bankacı olmaya gerek yok ... Devr-i sabık, üç ana dava kapsamında gündem oluşturacak. İlki görülemeyen davaların kendisi; yani 17 Aralık'ın kapatılan, 25 Aralık'ın açılmayan soruşturmaları tamamlanacak ve eksiksiz bir şekilde adalet hükmünü ikmal edecek. İkincisi bu soruşturmaları kapatma için işlenen suçların faillerinin yargılandığı dava olacak ... Üçüncü olarak, kamu gücü ve imkânları ile sürdürülen ve çok geniş bir mağdur kitlesi oluşturan sistematik cadı avı ve muhalefeti susturma operasyonları dava konusu yapılacak. Bank Asya operasyonu ile emniyet teşkilatında yapılan kıyım ve kanuna aykırı soruşturmaları muhtemelen iki ana dosyadan takip edeceğiz. Bank Asya operasyonuna 'yetkili' olarak bulaşanların, bu bankanın itibarını zedeleyecek haber yapanların, devletin tepesinde 'bu banka zaten batmış' diye batırmaya çalışanların yargılanmadığı bir ülkede en basit bir piyasa kuralını işletemez ve ekonomimizi ayakta tutamazsınız. ... 2002 yılında bu iktidara destek veren ve üç dönem iktidarda tutan ana aktörler de devr-i sabık hesabında 'davacı' sıfatıyla yer alacak..." ifadelerine yer vermiştir.

60. Son olarak 29/10/2015 tarihli "Hapisten Önce Tımarhaneye Girecekler" başlıklı yazıda ise başvuru, kamu makamlarınca FETÖ/PDY ile mücadele kapsamında bu örgütle bağlantılı olan Koza İpek Grubuna yönelik alınan önlemlere karşı tepkisini "...Bıçağı iki eliyle tutup, herkesin gözleri önünde vahşi çılgınlıklar atarak hasmına saplıyor. Lâkin bıçağı sapından değil, keskin tarafından tutuyor ve iki eli de paramparça oluyor. Katilin de zalimin de bir hukuku var; ellerini saracağız, ama sonra hapishaneden önce tımarhaneye göndereceğiz. Gözü bu kadar dönmüş, bu kadar tedbirsiz ve fütursuz etrafa dehşet saçanların kendilerinin de korunması lâzım. Bu yüzden Saray İktidarı'nın çekirdek kadrosu içinde yer alan ve kendi eserleri olan polisin Kanaltürk'ün kapılarını zorladığı görüntüleri televizyondan hep birlikte, birbirlerine 'çak' yaparak sevinç naraları içinde izleyen meczup taifesinin yakınlarına sesleniyorum: Bu çılgın operasyonlarda katkısı bulunanların arasından 1 Kasım gecesi kısa bir mektupla kendine fenalık yapmak isteyenler çıkabilir; aman engel

olun, onlar bu memleketeye çok lâzım. Türkiye'nin hukukun işlediği, temel hakların güvencede olduğu 'normal' bir ülkeye dönüşebilmesi için, kısa bir tedaviden sonra memleketi tumarhaneye çevirmeye azmeden bu gürûhu yargı önüne çıkartacak ve inanın itidal içinde cezalarını keseceğiz. Bu meczup operasyonları, iktidar cebzesinin eseri. Belli ki diktatör, sonun yaklaştığını görüp ipi koyvermiş ... Ayrıca hangi savcı ayını açıklamada, bir mahkeme kararı olmadan koca bir topluluğu 'terör örgütü' olarak niteleyebilir? Üstelik kayyum atama gerekçesini olmayan bu örgüte finansal destek sağlamak şeklinde temellendirebilir? ... Hapse girmeden önce tumarhaneye girecekler. Deli gömleği giydirilip, kendilerine daha fazla zarar vermeleri önlenecek, tedavi edilecekler. Akıl sağlıklarına kavuşmuş, gözleri kafaları sarılı yargının önüne çıkarılacaklar ve hesap verecekler. Sırf kirli iktidara tutunmak için işledikleri suçların, dünyaya rezil ettikleri ülkenin, çivisini çıkarttıkları devletin ceremesini ödeyecekler." sözleriyle ifade etmiştir.

61. Kişilerin savunduğu bazı görüşlerin terör örgütünün söylem ve görüşleriyle benzerlik göstermesi hatta kimi noktalarda örtüşmüş olması bu görüşlerin terörle bağlantılı suçlar bakımından her durumda kuvvetli suç belirtisi olarak kabul edilmesini gerekli kılmaz. Nitekim Anayasa Mahkemesi *Murat Aksoy* ([GK], B. No: 2016/30112, 2/5/2019, § 70) kararında başvurucunun 17-25 Aralık soruşturmalarına ilişkin değerlendirmelerinin yer aldığı yazılarının o dönemde FETÖ/PDY'nin yayın organlarında dile getirilen açıklama ve görüşlerle benzer olmasını kuvvetli suç belirtisi olarak görmemiştir.

62. Bununla birlikte başvurucunun yukarıda değinilen yazılarının yalnızca Hükûmetin veya diğer kamu makamlarının bazı uygulamalarının eleştirilmesi ya da bu uygulamalar dolayısıyla hissettiği bir tepkiyi dile getirmesi olarak nitelendirilmesi oldukça zordur. Suça konu edilen yazıların yayımlandığı gazetenin niteliği, yazılarda kullanılan üslup ve ifadeler ile yazıların bağlamı birlikte dikkate alındığında başvurucunun kamu makamlarının FETÖ/PDY'nin milli güvenlik üzerinde tehdit oluşturduğunu değerlendirdikleri bir dönemde, bu tehdidin önlenmesi amacıyla aldıkları her bir tedbire karşı sistematik bir şekilde ve söz konusu tedbirlerin genel olarak muhatabı olan yapılanma adına konuşmuş izlenimini verecek şekilde bir tutum takındığı söylenebilir.

63. Öte yandan başvurucunun 20/3/2015 tarihli "*Türkiye'nin Yeni Aktörleri*" başlıklı yazısında "...Türkiye'nin yeni iktidar düzeninin Erdoğan otokrasisinin anti-tezi olarak şekillenmesi kesin görünüyor. Bürokrasinin, kapıkulu düzeninden çıkıp devletin ali menfaatleri ve kamu yararı adına özerkleşmesi yeni dönemin en bariz özelliği olacak ... Yeni yetme bir devlet değiliz, bürokrasinin devlet menfaatlerini koruma içgüdüğü bu sefer halka da güven verebilir. Demek ki sivil-asker devlet bürokrasisi kapıkulu düzeninden çıkacak, yeniden özgüven kazanacak ve sorumluluklarını yerine getirecek..." şeklindeki anlatımının, 25/8/2015 tarihli "*İktidarın Kulpu Nasıl Teslim Edecekler*" başlıklı yazısında kullandığı "...Bana çizmelerimi giydirmesinler, ellerinde kalan iktidar kulpu boğazlarına dizilir. Liste hazırlayanlar, listeye yazıldıklarını unutmasın. Suç işleyenler mahkemede mutlaka hesap verecek; sırtını devletin derinlerine yaslayıp bu memleketin değerlerine savaş ilan edenleri ise daha caydırıcı cezalar bekliyor. Şer'-i Şerife uygun bir mecazla ifade edelim: Önce çıplak vaziyette katrana batırılacak, sonra elleri arkadan bağlı eşeğe ters bindirilip memleketin orta yerinde teşhir edilecekler. Adaletin terazisini tersine çeviren zorbalara ise ayak parmaklarının üzerinde teşhirsizlik, dükkanlarının kapısına kulaklarından çivilenecek." şeklindeki sözlerin, 4/2/2016 tarihli "*Arınç Saray'ı, Sur'daki Tünellere Sokuyor*" başlıklı yazısında "...Arınç Saray iktidarını, Sur ve Cizre'de PKK'nın açtığı hendeklere ve tünellere gömecek savaşı başlattı. Gömebilir mi? Devletin ve yüksek bürokrasinin de içinde yer aldığı Saray'a alternatif geniş bir koalisyonun 'sözcüsü' olduğunu dikkate alırsanız, 'evet, gömebilir' ... Türkiye'nin bu

badireden en az zararlar çıkabilmesi için, idam cezasının geri gelmesi, Dolmabahçe'de noktalanın Çözüm Süreci'nin sahiplerinin ipe dizilmesi lâzım. Sakın yanlış anlamayın, bir öneride bulunmuyorum, devlet aklının bu tür badirelerden çıkış yöntemini hatırlatıyorum ... Devlet aklının bu durumlarda bulduğu çözüm standart: O hendekleri hatası olanlarla doldurup kapatmak ..." şeklindeki ifadelerinin de başvuruçunun FETÖ/PDY'ye yönelik alınan tedbirlere veya kamu makamlarının terörle mücadeleye yönelik uygulamalarına ilişkin değerlendirmelerini dile getirirken Hükûmete, ilgili kamu görevlilerine ya da diğer kişilere karşı demokrasi dışı yöntemleri özendirici ve şiddete teşvik edici bir yaklaşım sergilediği, bunu kendi ifadesiyle "sivil-asker devlet bürokrasisi" ve "devlet aklı" gibi güçlere dayandırdığı söylenebilir.

64. Bu itibarla suça konu edilen yazıların başvuruçunun yönünden FETÖ/PDY ile bağlantılı bir suç işlediğine dair kuvvetli belirti olarak kabul edilmesinin mümkün olduğu sonucuna varılmıştır.

65. Başvuruçunun hakkında uygulanan ve kuvvetli suç şüphesinin bulunması şeklindeki ön koşulu yerine gelmiş olan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir. Bu değerlendirmede tutuklama kararının verildiği andaki genel koşullar da dâhil olmak üzere somut olayın tüm özellikleri dikkate alınmalıdır.

66. Başvuruçunun tutuklanmasına karar verilirken işlendiği iddia edilen suça ilişkin olarak kanunda öngörülen cezanın ağırlığına, delillerin henüz toplanmaması nedeniyle delilleri yok etme, gizleme, tanıklar üzerinde baskı oluşturma şüphesinin bulunmasına ve adli kontrolün yetersiz kalacak olmasına dayanıldığı görülmektedir (bkz. § 19).

67. Başvuruçunun tutuklanmasına karar verilen örgüt hiyerarşisine dâhil olmamakla birlikte örgüte yardım etme suçu 10 yıla kadar hapis cezasını gerektiren ağır bir suçtur. Ayrıca bu suçun terörle bağlantılı olarak işlendiği isnat edilen suça ilişkin kanunda öngörülen cezanın ağırlığı kaçma şüphesine işaret eden durumlardan biridir.

68. Darbe teşebbüsü sonrasındaki koşullar dolayısıyla soruşturma konusu olaylara ilişkin delillerin sağlıklı bir şekilde toplanabilmesi ve soruşturmanın güvenlik içinde yürütülebilmesi için tutuklama dışındaki koruma tedbirlerinin yetersiz kalması söz konusu olabilir. Bu dönemde ortaya çıkan kargaşadan yararlanmak suretiyle kaçma imkânı ve bu dönemde delillere etki edilmesi ihtimali normal zamanda işlenen suçlara göre çok daha fazladır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 271, 272; *Selçuk Özdemir* [GK], B. No: 2016/49158, 26/7/2017, §§ 78, 79).

69. Dolayısıyla tutuklama kararının verildiği andaki genel koşullar ve somut olayın yukarıda belirtilen özel koşulları ile İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından verilen kararın içeriği birlikte değerlendirildiğinde başvuruçunun yönünden özellikle kaçma ve delilleri etkileme şüphesine yönelen tutuklama nedenlerinin olgusal temellerden yoksun olduğu söylenebilir.

70. Son olarak başvuruçunun hakkındaki tutuklama tedbirinin ölçülü olup olmadığını da belirlenmesi gerekir. Bir tutuklama tedbirinin Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri kapsamında ölçülülüğünün belirlenmesinde somut olayın tüm özellikleri dikkate alınmalıdır (*Gülser Yıldırım (2)* [GK], B. No: 2016/40170, 16/11/2017, § 151).

71. Öncelikle terör suçlarının soruşturulması kamu makamlarını ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır. Bu nedenle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, adli makamlar ve güvenlik görevlilerinin -özellikle organize olanlar olmak üzere- suçlarla ve suçlulukla etkili bir şekilde mücadelesini aşırı derecede güçleştirmeye neden olabilecek şekilde yorumlanmamalıdır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Süleyman Bağrıyanık ve diğeri*, B. No: 2015/9756, 16/11/2016, § 214; *Devran Duran* [GK], B. No: 2014/10405, 25/5/2017, § 64).

72. Somut olayın yukarıda belirtilen özellikleri dikkate alındığında İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin isnat edilen suç için öngörülen cezanın miktarını, işin niteliğini ve önemini de gözönünde tutarak başvuru hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin ölçülü olduğu ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı sonucuna varmasının keyfi ve temelsiz olduğu söylenemez.

73. Açıklanan gerekçelerle başvuru tutuklamanın hukuki olmadığı iddiasına ilişkin olarak Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası ile güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

74. Buna göre başvuru tutuklamanın kişiyi hürriyeti ve güvenliği hakkına tutuklama yoluyla yapılan müdahalenin Anayasa'da bu hakka dair maddelerde (13. ve 19. maddeler) yer alan güvenceye aykırılık oluşturmadığı görüldüğünden Anayasa'nın 15. maddesinde yer alan ölçütler yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

75. Ayrıca tutuklamanın hukuki olmadığı iddiasına ilişkin olarak yukarıda yer alan tüm açıklamalar karşısında başvuru hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin Anayasa'da öngörülenin dışında siyasi bir amaçla gerçekleştirildiği iddiasının incelenmesini gerektiren bir durum söz konusu değildir.

2. Tutukluluğun Makul Süreyi Aştığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

76. Başvurucu; yargılandığı davanın karmaşık olmadığını, kısa sürede bitirilebilecek davada bu kadar uzun süre tutuklu kalması nedeniyle kişiyi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

77. Bakanlık görüşünde, başvuru tutuklamanın bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

b. Değerlendirme

78. Anayasa Mahkemesi, tutukluluğun kanunda öngörülen azami süreyi veya makul süreyi aştığı iddiasıyla yapılan bireysel başvurular bakımından bireysel başvuru incelenmediği tarih itibarıyla ilk derece mahkemesince mahkûmiyet hükmü verilmiş ise -hüküm kesinleşmemiş olsa da- 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğu sonucuna varmıştır (*Ahmet Kubilay Tezcan*, B. No: 2014/3473, 25/1/2018, §§ 24-27; *Ekrem Atıcı*, B. No: 2014/15609, 8/3/2018, §§ 27-30).

79. Somut olayda bireysel başvuruda bulunduktan sonra 6/7/2018 tarihinde mahkûmiyetine karar verilen başvuru tutukluluğun makul süreyi aştığına ilişkin iddiası, 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında açılacak davada incelenebilir. Bu madde kapsamında açılacak dava sonucuna göre başvuru tutukluluğun makul süreyi aştığının tespiti hâlinde görevli mahkemece başvuru lehine tazminata da hükmedilebilecektir. Buna göre 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde belirtilen dava yolunun başvuru durumuna uygun, telafi kabiliyetini haiz, etkili bir hukuk yolu olduğu ve bu olağan başvuru yolu tüketilmeden yapılan bireysel başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun *ikincil olma niteliği* ile bağdaşmadığı sonucuna varılmıştır.

80. Açıklanan gerekçelerle tutukluluğun makul süreyi aştığına ilişkin iddianın yargısal başvuru yolları tüketilmeden bireysel başvuru konusu yapıldığı anlaşıldığından başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

3. Soruşturma Dosyasına Erişimin Kısıtlandığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

81. Başvurucu; soruşturma dosyasındaki gizlilik kararı nedeniyle suçlamalara ilişkin delillere erişemediğini, atılı suçla ilgili fiillerin ve somut delillerin kendisine gösterilmediğini, soruşturma dosyasındaki bilgi ve belgelere erişiminin engellendiğini belirterek savunma hakkının kısıtlandığını, tutukluluğa etkili bir şekilde itiraz edemediğini, bu durumun silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesine aykırı olduğunu iddia etmiştir.

82. Bakanlık görüşünde, başvuru bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

b. Değerlendirme

83. Somut olayda kısıtlama kararının ne zaman kaldırıldığı belli değil ise de 5271 sayılı Kanun'un 153. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca en geç iddianamenin kabul edildiği 24/4/2017 tarihinde kanun gereği kısıtlamanın sona erdiği değerlendirilmiştir.

84. Anayasa Mahkemesi, soruşturma dosyalarına erişime yönelik olarak verilen kısıtlama kararlarının tutuklu kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakılmalarına karşı itirazda bulunma hakkı üzerindeki etkisini birçok kararında incelemiştir. Bu kararlarda, öncelikle yakalanan veya tutuklanan kişiye yakalama ya da tutuklama sebeplerinin ve hakkındaki iddiaların bildirilmesi gerektiği ancak buradaki bildirim yükümlülüğünün isnat edilen suçlamalara esas tüm bilgi ve delilleri kapsamadığı belirtilmiş; bu bağlamda başvuru tutuklamaya konu suçlamalara ilişkin temel unsurları bilip bilmediği dikkate alınmıştır (*Günay Dağ ve diğeri* [GK], B. No: 2013/1631, 17/12/2015, §§ 168-176; *Hidayet Karaca* [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, §§ 105-107; *Süleyman Bağrıyanık ve diğeri*, §§ 248-257).

85. Somut olayda ifade ve sorgu tutanakları, tutukluluğa ilişkin kararlar, başvuru veya müdafileri tarafından verilen tutukluluğa ilişkin dilekçeler ve soruşturma dosyasındaki bilgi ve belgeler incelendiğinde başvuru tutukluluğa temel teşkil eden bilgi ve belgelerden haberdar ve bunların içeriği hakkında yeterli bilgiye sahip olduğu, tutukluluk durumuna karşı itirazlarını sunma konusunda kendisine yeterli imkânın tanındığı görülmektedir.

86. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının da *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

4. Tutukluluk İncelemelerinin Hâkim/Mahkeme Önüne Çıkarılmaksızın Yapıldığına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları

87. Başvurucu; tutukluluğun devamı kararının ve bu kararlara yapılan itirazların incelenmesine katılmadığını, duruşma yapılmadan, dosya üzerinden bu kararların verildiğini belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

88. Bakanlık görüşünde, başvurunun bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

b. Değerlendirme

89. Anayasa Mahkemesi *Erdal Tercan* ([GK], B. No: 2016/15637, 12/4/2018, §§ 221-251) kararında; 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe teşebbüsü ve sonrasında ilan edilen olağanüstü hâl döneminde ortaya çıkan koşulları dikkate alarak darbe teşebbüsü, FETÖ/PDY ve terörle ilgili suçlardan dolayı tutuklanan kişilerin tutukluluk incelemelerinin belirli bir süre duruşmasız olarak yapılmasının Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrasıyla bağdaşmasa da olağanüstü yönetim usullerinin benimsendiği dönemde temel hak ve özgürlüklerin güvence rejimini düzenleyen Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında meşru görülebileceğini belirtmiştir. Anılan kararda, bu kapsamdaki suçlardan tutuklanan başvuru sahiplerinin tutukluluğunun yaklaşık on üç ay boyunca duruşma yapılmaksızın dosya üzerinden verilen kararlarla sürdürülmesinin olağanüstü hâl döneminde kişi hürriyeti ve güvenliği hakkını ihlal etmediği sonucuna varılmıştır.

90. Somut olayda tutuklama konusu suçun niteliği ve tutukluluk süresi dikkate alındığında tutukluluk incelemelerinin duruşmasız olarak yapılması anılan karardaki sonuçtan ayrılmayı ve farklı inceleme yapmayı gerektiren bir durum oluşturmamaktadır.

91. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

5. Sulh Ceza Hâkimliklerinin Yapısına İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

92. Başvurucu; salıverilme taleplerini, tutukluluğun gözden geçirilmesini ve tutukluluğa karşı itirazları inceleyen sulh ceza hâkimliklerinin bağımsızlık ve tarafsızlık kriterlerini karşılamadığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

93. Bakanlık görüşünde, başvurunun bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

b. Değerlendirme

94. Sulh ceza hâkimliklerinin kanuni hâkim güvencesini sağlamadığı, tarafsız ve bağımsız mahkeme olmadıkları, tutukluluğa itirazın bu yargı mercilerince karara bağlanmasının hürriyetten yoksun bırakılmaya karşı etkili bir itirazda bulunmayı imkânsız

hâle getirdiğine ilişkin iddialar Anayasa Mahkemesince birçok kararda incelenmiş; bu kararlarda sulh ceza hâkimliklerinin yapısal özellikleri dikkate alınarak söz konusu iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varılmıştır (*Hikmet Kopar ve diğerleri*, §§ 101-115; *Mehmet Baransu (2)*, B. No: 2015/7231, 17/5/2016, §§ 64-78, 94-97). Somut başvuruda, aynı mahiyetteki iddialara ilişkin olarak anılan kararlarda varılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

95. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

6. Tutukluluğun Gözden Geçirilmesi Kararlarının Tebliğ Edilmemesi ve Tutukluluğa İtirazın İncelenmemesine İlişkin İddia

a. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

96. Başvurucu; tutukluluğun gözden geçirilmesi kararlarının müdafisine tebliğ edilmediğini, bu nedenle tutukluluğa etkili itirazda bulunamadığını, tutukluluğun devamına dair 29/12/2016 tarihli karara yaptığı itirazın incelenmediğini belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

97. Bakanlık görüşünde, başvurunun bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

b. Değerlendirme

98. Anayasa Mahkemesince, tutuklu bulunan kişilerin ilgili yargı makamlarına sunmuş oldukları tahliye taleplerinin makul bir süre içinde değerlendirilmeyerek sonuçsuz bırakılması nedeni ile Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında güvence altına alınan serbest bırakılmayı isteme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialar birçok kararda incelenmiş; bu kararlarda söz konusu iddiaların 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi uyarınca tazminat talebinde bulunulmadan bireysel başvuru konusu yapıldığından başvuru yollarının tüketilmediği sonucuna varılmıştır (*Cafer Yıldız*, B. No: 2014/9308, 9/1/2018 §§ 34-40; *Yaşar Saçlı*, B. No: 2014/9311, 24/1/2018, §§ 34-40).

99. Somut başvuruda, aynı mahiyetteki iddialara ilişkin olarak anılan kararlarda varılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

100. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

7. Tutukluluğa Etkili İtiraz Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin Diğer İddialar

a. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

101. Başvurucu; avukatı ile baş başa görüşmesine izin verilmediğini, görüşmelerin infaz koruma görevlisi nezaretinde yapıldığını, mal varlığına tedbir konulması nedeniyle etkili bir hukuki danışmanlık alamadığını, kuvvetli suç şüphesi bulunmadığını göstermek için dinlenmesini istediği tanıkların dinlenmediğini belirterek tutukluluğa etkili bir şekilde itiraz edemediğini ileri sürmüştür.

102. Bakanlık görüşünde, başvurunun bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

b. Değerlendirme

103. Anayasa Mahkemesine başvuru konusu olaylarla ilgili delilleri sunmak suretiyle olaylar hakkındaki iddialarını kanıtlamak ve dayanılan Anayasa hükmünün kendilerine göre ihlal edildiğine dair açıklamalarda bulunarak hukuki iddialarını ortaya koymak başvurucuya düşer. Başvurucunun kamu gücünün işlem, eylem ya da ihmali nedeniyle ihlal edildiğini ileri sürdüğü hak ve özgürlük ile dayanılan Anayasa hükümlerini, ihlal gerekçelerini, dayanılan deliller ile ihlale neden olduğu ileri sürülen işlem veya kararların neler olduğunu başvuru dilekçesinde belirtmesi şarttır. Başvuru dilekçesinde, kamu gücünün ihlale neden olduğu iddia edilen işlem, eylem ya da ihmaliine dair olayların tarih sırasına göre özeti yapılmalı; bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklerden hangisinin hangi nedenle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve deliller açıklanmalıdır (*Veli Özdemir*, B. No: 2013/276, 9/1/2014, §§ 19, 20; *Ünal Yiğit*, B. No: 2013/1075, 30/6/2014, §§ 18, 19).

104. Somut olayda başvuru, avukatıyla görüşmelerine üçüncü bir kişinin refakat etmesine ilişkin kanun hükmünde kararname hükümleri dolayısıyla (bkz. §§ 31, 32) tutukluluğa etkili bir şekilde itiraz etme hakkının kısıtlandığını ileri sürmektedir. Oysa başvuru, başvuru formu ve eklerinde kendisi hakkında anılan tedbirin uygulandığını ve bunun tutukluluğa etkin bir şekilde itiraz etmesini kısıtlandığını ortaya koymuş değildir. Nitekim başvuru 23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname’nin 6. maddesi kapsamında Cumhuriyet savcısı tarafından avukatıyla olan görüşmelerinin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilmesine ya da avukatıyla yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli hazır bulundurulmasına dair bir karar alındığını belirtmediği gibi aynı doğrultuda 29/10/2016 tarihli ve 29872 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 676 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca sulh ceza hâkimliğince verilmiş bir karar bulunduğunu ve bu karara yönelik itirazının da reddedildiğini ileri sürmemiştir. Başvurucunun anılan iddialarının herhangi bir bilgi veya belgeye dayandırılmaksızın, soyut olarak dile getirildiği görülmektedir.

105. Başvuru, mal varlığına tedbir konulması nedeniyle etkili hukuki danışmanlık alamadığını ileri sürmüş ise de başvurunun avukat yardımından yararlandığı, tutukluluğuna ve tutukluluğun devamı kararlarına avukatı aracılığıyla itiraz edebildiği anlaşılmaktadır. Başvuru, mal varlığına tedbir konulmasının tutukluluğa etkin bir şekilde itiraz etmesini kısıtlandığını ortaya koyamamıştır.

106. Son olarak başvuru; kuvvetli suç şüphesi bulunmadığını göstermek için dinlenmesini istediği tanıkların dinlenmediğini ileri sürmüş ise de başvurunun temel olarak yazıları nedeniyle tutuklandığı, söz konusu tanıkların beyanlarının hangi sebeplerle önemli olduğu açıklanmak suretiyle tanık dinleme talebinin desteklenmemesi nedeniyle bir ihlalin bulunmadığının açık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

107. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Mal Varlığına Tedbir Konulmasına İlişkin İhlal İddiaları

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

108. Başvurucu; tüm mal varlığına el konulması nedeniyle başkalarına muhtaç hâle geldiğini, hiçbir ihtiyacını gideremediğini, sadece FETÖ/PDY'ye üyelik isnadı altında olanlara bu şekilde bir tedbirin uygulandığını belirterek kötü muamele yasağının, özel hayata saygı hakkının ve bu hakla birlikte ayrımcılık yasağının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

109. Bakanlık görüşünde, başvurucunun bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

2. Değerlendirme

110. Anayasa Mahkemesi, başvurucuların mal varlığına konulan tedbir nedeniyle yapılan başvurular bakımından bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla bu tedbir kararı kaldırılmış ise asıl dava sonuçlanmamış da olsa -ilgili Yargıtay içtihatlarına atıf yaparak- 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğu sonucuna varmıştır (*Mehmet Ali Aslan*, B. No: 2013/2429, 30/3/2016, § 28; *Mustafa Ünal*, § 112). Somut olayda başvurucu hakkında uygulanan tedbirin 31/5/2017 tarihinde kaldırıldığı anlaşıldığından somut başvuru yönünden anılan içtihatlardan ayrılmayı gerektirir bir durum olmadığı anlaşılmıştır.

111. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Haberleşme Hürriyetinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

112. Başvurucu; ailesi ile görüşmelerini uzun aralıklarla gerçekleştirdiğini, ailesine telefon etmesine iki haftada bir izin verildiğini, mektuplarının dışarıya çıkarılmasına izin verilmeyişini, kendisine gönderilen mektuplara da ulaşamadığını, bu engellemelerin sadece FETÖ/PDY şüphelilerine uygulandığını belirterek haberleşme hürriyetinin ve ayrımcılık yasağının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

113. Bakanlık görüşünde, başvurucunun bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

2. Değerlendirme

114. Başvurucunun anılan şikâyetiyle ilgili olarak 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde bu uygulamalara ilişkin şikâyetleri karara bağlama konusunda infaz hâkimliğinin görevli olduğu belirtilmiştir. Bireysel başvuru dosyaları incelendiğinde ise başvurucunun bu şikâyetine ilişkin olarak infaz hâkimliğine başvuruda bulunduğu hususunda herhangi bir bilgi ya da belgeye rastlanmamıştır. Bu nedenle başvurucunun hukuk sisteminde mevcut idari ve yargısal yolları tüketmeksizin bireysel başvuruda bulunduğu anlaşılmaktadır.

115. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

D. Masumiyet Karinesinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

116. Başvurucu, Cumhurbaşkanı'nın sözleri nedeniyle masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

117. Bakanlık görüşünde, başvurunun bu bölümdeki iddialarına ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

2. Değerlendirme

118. Masumiyet (suçsuzluk) karinesi, kişinin suç işlediğine dair kesinleşmiş bir yargı kararı olmadan suçlu olarak kabul edilmemesini güvence altına alır. Bunun sonucu olarak kişinin masumiyeti *asıl* olduğundan suçluluğu ispat külfeti iddia makamına ait olup kimseye suçsuzluğunu ispat mükellefiyeti yüklenemez. Ayrıca hiç kimse suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar yargılama makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilemez ve suçlu muamelesine tabi tutulamaz. Bu çerçevede masumiyet karinesi kural olarak hakkında bir suç isnadı bulunan ve henüz mahkûmiyet kararı verilmemiş kişileri kapsayan bir ilkedir (*Kürşat Eyoğ, B. No: 2012/665, 13/6/2013, §§ 26, 27*).

119. Anılan karine, bir kimsenin suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kamu yetkilileri tarafından suçlu ilan edilmesine karşı koruma sağlamaktadır. Öte yandan Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü, bilgi edinme ve verme özgürlüğünü de içerir. Bu nedenle Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasında güvence altına alınan masumiyet karinesi, yürütülmekte olan bir ceza soruşturması hakkında yetkililerin kamuoyuna bilgi vermesini engellemez. Ancak masumiyet karinesine saygı gösterilmesi söz konusu olduğundan Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrası, bilginin gereken bütün dikkat ve ihtiyat gösterilerek verilmesini gerekli kılar (*Nihat Özdemir [GK], B. No: 2013/1997, 8/4/2015, § 22*).

120. Başvurucunun masumiyet karinesini ihlal ettiğini ileri sürdüğü Cumhurbaşkanı'nın 22/3/2017 tarihinde yaptığı konuşmasının -başvuru dilekçesinde belirtildiği şekliyle- ilgili kısmı şöyledir:

"Hapisteki gazetecilerin listesini verin diyoruz. Bakıyorum, hepsi hırsız, çocuk istismarcısı, terörist. Geçenlerde de 149 kişilik bir liste geldi. 144'ü terör, 4'ü adi suçlardan içeride. Bunların gazetecilikle ne ilgisi var ki liste yapıp ülkemize gönderiyorsunuz."

121. Cumhurbaşkanı söz konusu açıklamasında başvurunun ismini zikretmeksizin genel olarak ulusal ve uluslararası kamuoyunda tartışmalara konu olan ceza infaz kurumlarındaki gazeteciler meselesi ile ilgili beyanlarda bulunmuştur. Cumhurbaşkanı'nın açıklamasında başvurunun yargılandığı dava ile ilgili bir değerlendirme bulunmamaktadır. Söz konusu açıklamanın içerik itibarıyla başvuruyla doğrudan ilgi kurulmasını sağlayacak nitelikte olmadığı görülmüştür.

122. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

E. İfade ve Basın Özgürlüklerinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

123. Başvurucu; gazete yazıları nedeniyle tutuklandığını, bu yazıları nedeniyle tutuklanmasının öngörülebilir olmadığını, tutuklanmasının ifade ve basın özgürlüklerine yönelik caydırıcı etki oluşturduğunu belirterek ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

124. Bakanlık görüşünde, başvuru hakkındaki yargılamanın devam ettiği, bu nedenle ifade ve basın özgürlükleri hakkı kapsamında ileri sürülen iddiaların başvuru yollarının tüketilmemiş olması nedeniyle kabul edilemez bulunması gerektiği ileri sürülmüştür. Esas bakımından ise Bakanlık, tutuklamanın hukukiliğine ilişkin yapılan değerlendirmeler doğrultusunda bu başlık altında ileri sürülen iddiaların da açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğunu belirtmiştir.

125. Başvurucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanında köşe yazıları nedeniyle tutuklandığını, tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle ifade ve basın özgürlüklerinin de ihlal edildiğini belirtmiştir.

2. Değerlendirme

126. Anayasa'nın "*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*" kenar başlıklı 26. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar...

Bu hürriyetlerin kullanılması, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

...

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

127. Anayasa'nın "*Basın hürriyeti*" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Basın hürdür, sansür edilemez.

...

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarlar veya bastırıcılar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hakim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebilir. Dağıtımı önleyen yetkili merci, bu kararını en geç yirmidört saat içinde yetkili hakime bildirir. Yetkili hakim bu kararı en geç kırksekiz saat içinde onaylamazsa, dağıtımı önleme kararı hükümsüz sayılır.

...

"

a. Uygulanabilirlik Yönünden

128. Başvurucunun tutuklanmasına neden olan suçlama, genel olarak yazdığı yazıları nedeniyle Türkiye'de olağanüstü hâl ilanına sebebiyet veren, temel olay niteliği taşıyan darbe teşebbüsünün arkasındaki yapılanmaya yardım ettiğine ilişkindir. Bu itibarla tutuklama tedbirinin ifade ve basın özgürlükleri üzerindeki etkisinin incelenmesi, Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacaktır. Bu inceleme sırasında müdahalenin başta Anayasa'nın 13., 26. ve 28. maddeleri olmak üzere diğer maddelerde yer alan güvencelere aykırı olup olmadığı tespit edilecek, aykırılık saptanması hâlinde ise Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlerin bu aykırılığı meşru kılıp kılmadığı değerlendirilecektir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 193-195, 242).

b. Kabul Edilebilirlik Yönünden

129. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

c. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

130. Anayasa Mahkemesinin gazetecinin tutuklanması yoluyla Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerine yapılan müdahalelere ilişkin başvuruları incelerken gözönünde bulundurduğu genel ilkeler için bkz. *Şahin Alp* (aynı kararda bkz. §§ 118-133) başvurusu hakkında verilen karar.

ii. İlkelerin Olaylara Uygulanması

131. Anayasa Mahkemesi; tutuklama tedbirinin ifade ve basın özgürlükleri, dernek kurma hürriyeti, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları gibi diğer temel hak ve özgürlükler üzerindeki etkisini incelerken öncelikle tutuklamanın hukuki olup olmadığını ve/veya tutukluluğun makul süreyi aşıp aşmadığını değerlendirmekte; sonrasında tutuklamanın hukukiliğine ya da tutukluluğun süresinin makullüğüne ilişkin vardığı sonucu

da dikkate alarak diğer temel hak ve özgürlüklerin ihlal edilip edilmediğini belirlemektedir (Erdem Gül ve Can Dündar [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, §§ 92-100; Hidayet Karaca, §§ 111-117; Mehmet Baransu (2), §§ 157-164; Günay Dağ ve diğerleri, §§ 191-203; Mehmet Haberal, B. No: 2012/849, 4/12/2013, §§ 105-116; Mustafa Ali Balbay, B. No: 2012/1272, 4/12/2013, §§ 120-134; Kemal Aktaş ve Selma Irmak, B. No: 2014/85, 3/1/2014, §§ 61-75; Faysal Saryıldız, B. No: 2014/9, 3/1/2014, §§ 61-75; İbrahim Ayhan, B. No: 2013/9895, 2/1/2014, §§ 60-74; Gülser Yıldırım, B. No: 2013/9894, 2/1/2014, §§ 60-74).

132. Somut olayda başvuruçunun tutuklanmasının hukuki olmadığı iddiası incelendiğinde başvuruçunun suç işlemiş olabileceğinden şüphelenilmesi için inandırıcı delillerin bulunduğu, ayrıca tutuklama nedenlerinin mevcut olduğu ve tutuklamanın ölçülü olduğunun söylenebileceği sonucuna varılmıştır. Bu kapsamda yapılan değerlendirmeler dikkate alındığında başvuruçunun yalnızca ifade ve basın özgürlükleri kapsamında kalan eylemleri nedeniyle soruşturmaya maruz kaldığı ve tutuklandığı iddiası yönünden farklı bir sonuca varılmasını gerekli kılan bir durum bulunmamaktadır.

133. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. ve 28. maddeleri bağlamında ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

134. Buna göre başvuruçunun ifade ve basın özgürlüklerine tutuklama yoluyla yapılan müdahalenin Anayasa'da bu hakka dair maddelerde (26. ve 28. maddeler) yer alan güvencelere aykırılık oluşturmadığı görüldüğünden Anayasa'nın 15. maddesinde yer alan ölçütler yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Tutukluluğun makul süreyi aştığına ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Soruşturma dosyasına erişimin kısıtlandığına ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. Tutukluluk incelemelerinin hâkim/mahkeme önüne çıkarılmaksızın yapıldığına ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

5. Sulh ceza hâkimliklerinin yapısına ilişkin iddiaların *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

6. Tutukluluğun gözden geçirilmesi kararlarının tebliğ edilmemesi ve tutukluluğa itirazın incelenmemesine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

7. Tutukluluğa etkili itiraz hakkının ihlal edildiğine ilişkin diğer iddiaların *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

8. Mal varlığına tedbir konulmasına ilişkin ihlal iddialarının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

9. Haberleşme hürriyetinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

10. Masumiyet karinesinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

11. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. 1. Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

2. Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 27/11/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL